

Samenwerking in de beroepskolom

Regioportret Zuidoost-Brabant

Introductie

Voor u ligt het Regioportret voor de regio Zuidoost-Brabant. In dit Regioportret beschrijven en typeren we de samenwerking op het gebied van de aansluiting in de beroepskolom vmbo-mbo-hbo in deze regio.

Het doel van het Regioportret is tweeledig:

- Het portret is bedoeld voor de partijen in de regio zelf om hen te informeren over de stand van zaken in de regio en om hen mogelijk te wijzen op de sterke en minder sterke punten in de samenwerking. Daarmee kan het Regioportret een nuttig instrument vormen voor de partijen in de regio zelf om hun activiteiten verder vorm te geven.
- Het Regioportret is daarnaast ook een instrument om de ontwikkelingen in een regio zichtbaar te maken voor derden. Het biedt zicht op good practices, nuttige ervaringen en kennis en schetst een beeld van afzonderlijke activiteiten in hun regionale context.

Voor *Het Platform Beroepsonderwijs*, dat de portretten heeft laten maken door het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt maken, is het een instrument om de samenwerking rondom de versterking van de beroepskolom zichtbaar te maken en om zo beter in te kunnen spelen op vragen en ontwikkelingen.

Vooraf aan dit Regioportret werden twee pilots gemaakt in de regio Den Haag en de regio Twente, die nog op de website van *Het Platform Beroepsonderwijs* terug te vinden zijn. Met de ervaringen uit deze twee pilots zijn de eerste twee officiële Regioportretten voor de regio Noord-Kennemerland en de regio Zuidoost-Brabant gemaakt.

Het ontstaan van dit Regioportret heeft een *interactieve component*, dat wil zeggen: op basis van interviews is een eerste conceptportret opgesteld. Dit concept is voorgelegd aan een aantal contactpersonen in de regio - meestal de personen die ook geïnterviewd zijn - met de vraag of de inhoud van het portret klopt met hun eigen waarneming en analyse en met de vraag of de conclusies en aanbevelingen voor hen van nut kunnen zijn. Met de reacties uit deze *terugkoppeling* is het portret verder verbeterd en aangescherpt. Het Regioportret is een momentopname, maar biedt ook zicht op meer duurzame ontwikkelingen en problemen.

Een woord van dank namens *Het Platform Beroepsonderwijs* gaat naar alle personen die hebben meegewerkt aan het tot stand komen van dit regioportret.

Het Platform Beroepsonderwijs
Johan van der Horst

Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt
Ton Eimers

Inhoud

1. Typering van de regio	5
2. Activiteiten en effecten	7
2.1 Aansluitingsthema's en activiteiten	7
2.2 Effecten	9
3. Vmbo-mbo	12
3.1 Activiteiten en effecten	12
3.2 Aandachtspunten	13
3.3 Sterke punten	14
4. Mbo-hbo	15
4.1 Activiteiten en effecten	15
4.2 Aandachtspunten	16
4.3 Sterke punten	17
5. Onderwijs-arbeid	18
5.1 Activiteiten en effecten	18
5.2 Aandachtspunten	18
5.3 Sterke punten	20
6. Samenwerking	21
6.1 Samenwerking binnen de netwerken	21
6.2 Kracht van de netwerken	24
Bijlage: Overzicht netwerken	
1. Overzicht aansluitingsnetwerken	28
2. Korte beschrijving per netwerk	29
3. Contactgegevens sleutelfiguren	63

1. Typering van de regio

Regioafbakening

In het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven werken 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant samen op het gebied van onder meer sociaal-economische zaken en arbeidsvoorziening, gezondheidszorg, maatschappelijke zorg en welzijn, en onderwijs. Het gaat om de gemeenten Asten, Bergeijk Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. In de regio Zuidoost-Brabant wonen ruim 709.000 mensen.

De samenwerkingsverbanden rondom de beroepskolom clusteren samen rond ofwel een ROC ofwel een hogeschool. De hogescholen kennen veelal samenwerking met ROC's in een veel groter gebied dan één regio. De belangrijkste hogeschool in de regio, Fontys Hogescholen, werkt bijvoorbeeld samen met ROC's in heel Brabant en Limburg. Daarom is gekozen voor het ROC als vertrekpunt voor het regioportret. De regioafbakening voor het portret valt grotendeels samen met het werkgebied van ROC Eindhoven en ROC Ter Aa te Helmond.

Sociaal-economische achtergrond

De regio Zuidoost-Brabant vormde jarenlang dé motor van de Brabantse economie. De regio heeft een sterke positie op technologisch gebied en behoort tot de meest kennisintensieve industriegebieden van Europa. Vooral de metaal- en elektronica (de metalektro), maar ook de mechatronica, agribusiness, automotieve en medische technologie vormen belangrijke clusters van economische bedrijvigheid. In de jaren negentig is de zakelijke dienstverlening sterk opgekomen en ook overige dienstverlening, zoals de gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening en toerisme, sterk gegroeid. Sinds 2000 kent de regio, mede door de conjunctuurgevoeligheid van de hightech industrie, een toenemend aantal werkzoekenden. Ondanks het huidige personeeloverschot is er nog steeds sprake van een kwalitatieve discrepantie tussen vraag en aanbod - met name in techniek maar ook in andere sectoren - zo blijkt uit de nulmeting die het IVA onlangs verrichtte in opdracht van de Kamer

van Koophandel Oost Brabant. De toerusting vanuit het beroepsonderwijs op de moderne beroepspraktijk is onvoldoende en het gemiddelde opleidingsniveau van de afgestudeerden te laag (oververtegenwoordiging lagere kwalificatieniveaus). Bovendien daalt de instroom in het technisch beroepsonderwijs nog steeds, zij het minder hard dan in de rest van Nederland. De uitval is onverminderd een probleem. De verwachting is dat deze situatie in combinatie met de vergrijzing van de beroepsbevolking zal leiden tot ernstige knelpunten in de personeelsvoorziening, welke het innovatievermogen - en daarmee de concurrentiepositie - van de regio sterk onder druk zetten. De vergrijzingsgraad in de regio Zuidoost-Brabant ligt bovendien hoger dan het landelijk gemiddelde. Bij een aantrekkende economie zullen de knelpunten zich uitvergroten en weldra weer zorgen voor een gespannen arbeidsmarkt.

Onderwijsinfrastructuur

De regio kent een groot onderwijsaanbod binnen de beroepskolom. In het mbo is ROC Eindhoven de belangrijkste aanbieder. ROC Eindhoven heeft 24.000 deelnemers en kent 22 scholen voor uiteenlopende opleidingen. ROC Ter AA te Helmond verzorgt beroepsonderwijs voor 3500 deelnemers in 6 afdelingen met uiteenlopende opleidingen.

In het hbo is Fontys Hogescholen de grootste aanbieder. Fontys heeft ruim 33.000 studenten. De opleidingen zijn verspreid over ongeveer 22 locaties in Nederland, vooral geconcentreerd in het zuiden van het land. Belangrijke vestigingsplaatsen zijn Eindhoven, Tilburg, Sittard, Venlo, Roermond, Zwolle, Rotterdam, Veghel, Amsterdam en 's-Hertogenbosch. In Eindhoven heeft Fontys onder meer hogescholen op het gebied van techniek, informatica, management, gezondheidszorg, PABO en sociale zorg. De regio kent een groot aantal scholen voor voortgezet onderwijs met vmbo. Een deel hiervan biedt alleen de theoretische leerweg aan. Helicon Opleidingen heeft een AOC Helmond en een vmbo-groenschool in Eindhoven. In het regioportret komen activiteiten en samenwerkingsrelaties binnen het onderwijs uitvoerig aan de orde.

Overzicht netwerken

Het regioportret richt zich op samenwerking in de beroepskolom. Voor het portret zijn de belangrijkste netwerken of samenwerkingsverbanden in de regio in kaart gebracht. Het betreft voornamelijk sectoroverstijgende netwerken, dat wil zeggen netwerken die zich niet specifiek op één opleiding of branche richten. Het aantal opleidings- of branchespecifieke netwerken is te groot en divers om binnen het bestek van het regioportret beschreven te kunnen worden. In het portret zijn, zonder aanspraak op volledigheid, wel enkele van de belangrijkste van deze sectorspecifieke netwerken opgenomen. In het totaal zijn twintig netwerken in het onderzoek betrokken. De netwerken zijn in het portret ingedeeld in vier categorieën:

Netwerken vanuit het vmbo, die zich richten op de aansluiting vmbo-mbo en vmbo-bedrijven, namelijk:

- Stichting vmbo Zuidoost-Brabant
- Samenwerkingsverband vo/svo Eindhoven-Kempenland
- Samenwerkingsverband vo/svo Helmond e.o. / Netwerk vmbo-mbo
- Regionaal arrangement (i.o.) Eindhoven
- Regionaal arrangement (i.o.) De Kempen
- VMBO-platform Zuid Nederland.

Netwerken vanuit het mbo, die zich richten op de aansluiting vmbo-mbo, mbo-hbo en mbo-bedrijven, namelijk

- Netwerk Impuls en Beroepskolom ROC Eindhoven
- Netwerk doorlopende leerlijnen vmbo Helmond/Peel en ROC Ter AA.

Netwerken vanuit het hbo, die zich richten op de aansluiting mbo-hbo en hbo-bedrijven, namelijk:

- Fontys aansluitingsnetwerk mbo-hbo (inclusief sub-netwerken)
- Fontys platform beroepsdidactiek.

Netwerken vanuit het bedrijfsleven, die zich richten op de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, namelijk:

- MKB Leerbanen
- Regionaal Platform Arbeidsmarkt Brabant (RPA) / Kerngroep Onderwijs Arbeid (KOA)
- Technocentrum Zuidoost-Nederland
- Stichting Praktijkopleiding Metaal en Mechatronica (SPOMM)
- Schildersvakcentrum SPOS (Nuenen)
- Opleidingencentrum Bouw (Mierlo)
- Regionaal Opleidingeninstituut Installatietechniek (Helmond)
- Zorg en Welzijn: Stageplein Zorg (Regionaal Bureau Beroepspraktijkvorming RBB), Regionaal overleg Zorg onderwijs (RZO)
- Project VMBO (zorgsector)
- Ondernemende stad Helmond.

In de bijlage is per netwerk een beschrijving opgenomen. Elf van de zeventien genoemde netwerken hebben meegewerkt aan een enquête over hun activiteiten, resultaten en samenwerking. In interviews en een discussiebijeenkomst is aanvullende informatie verzameld.

2. Activiteiten en effecten

2.1 Aansluitingsthema's en activiteiten

De overgangen van vmbo naar mbo, van mbo naar hbo en van het onderwijs naar de arbeidsmarkt zijn potentiële risicomomenten in de loopbaan van jonge mensen. Het grootste deel van het voortijdig schoolverlaten ontstaat tijdens of direct na de overgang vmbo-mbo. Versterking van de beroepskolom beoogt de uitval terug te dringen en de overgangen te verbeteren. We onderscheiden in het regioportret vier belangrijke aansluitingsthema's, elk onderverdeeld naar verschillende soorten activiteiten. De vier thema's zijn: de informatie rondom de overgang, de afstemming op het gebied van onderwijs en zorg, gemeenschappelijke activiteiten en rendement.

Informatie rondom de overgang

- **Studiekeuze en intake (SK/INT)¹**
Voorlichting en keuzebegeleiding in het vmbo en mbo, als voorbereiding op de overgang naar het vervolgonderwijs. Bijdragen door vervolgopleidingen en bedrijven in de voorlichting. Aan de kant van het vervolgonderwijs (mbo, hbo) een goede intake (assessment, evc, overbruggingstrajecten) om eventuele verkeerde keuzes te corrigeren.
Het thema voorlichting speelt ook een belangrijke rol bij de bevordering van de instroom in de beroepsopleidingen of bij de keuze voor een bepaalde richting binnen het beroepsonderwijs.
- **Overdracht informatie vmbo-mbo-hbo (OVERDR)**
Overdracht van persoonsgebonden informatie, bijvoorbeeld in de vorm van een portfolio.
Overdracht in de vormen van schriftelijke of persoonlijk contact tussen docenten, mentoren, decanen, begeleiders van de scholen.
- **Monitoring overgang vmbo-mbo-hbo (MONIT)**
Het op individueel niveau volgen van leerlingen die de overgang naar het vervolgonderwijs maken met als doel om te bewaken of iedereen terecht komt en niet tussentijds afhaakt. Met name van belang bij de overgang vmbo-mbo in het kader van leerplicht en RMC.

- **Terugkoppeling van informatie (TERUG)**
Terugkoppeling van informatie over leerlingen vanuit het mbo naar het vmbo, of vanuit het hbo naar het mbo. Op het niveau van individuele leerlingen, al of niet met persoonsgebonden gegevens. Doel is om de loopbaan van jongeren te kunnen volgen nadat zij de school hebben verlaten en doel is om de geaggregeerde gegevens te kunnen benutten als signaal voor de effectiviteit van de opleiding en de aansluiting met het vervolgonderwijs.

Afstemming op het gebied van onderwijs en zorg

- **Programmatische aansluiting (PROG)**
Afstemming tussen vmbo-mbo en mbo-hbo op opleidingsniveau over de inhoudelijke aansluiting tussen de onderwijsprogramma's, voorkomen dat stof tweemaal behandeld wordt of dat er gaten vallen.
- **Pedagogisch-didactische afstemming (PEDAG)**
De manieren van lesgeven en leren in het vmbo, mbo en hbo worden op elkaar afgestemd, gezamenlijke vernieuwingsprojecten (bijv. competentiegericht leren).
- **Doorlopende zorglijnen (ZORG)**
De zorgstructuur (leerlingbegeleiding, mentoring, remedial teaching, NT-2, speciale trajecten en opvang) van vmbo en mbo wordt op elkaar afgestemd. Begeleiding en coaching in mbo en hbo worden afgestemd.

Gemeenschappelijke activiteiten

- **Gemeenschappelijk gebruik van faciliteiten (FACIL)**
Het delen van praktijklokalen of simulatievoorzieningen, gezamenlijke werving leerlingen, gastdocenten, gezamenlijke huisvesting.
- **Gemeenschappelijke activiteiten rondom stages (STAGE)**
Gecoördineerde werving stageplaatsen, uitwisseling stageplaatsen, gemeenschappelijk stagebureau, gemeenschappelijk begeleidingsmodel.
- **Gemeenschappelijke opleidingstrajecten (OPLEID)**
Het gezamenlijk verzorgen van geïntegreerde, hybride opleidingen.

¹ De hoofdletters tussen haakjes vormen de afkorting die wordt gebruikt in de navolgende schema's om naar de betreffende activiteiten te verwijzen.

Rendement

■ Uitvalonderzoek (UITVAL)

Interne rendement: onderzoek naar oorzaken, omvang en vormen van uitval (studiestaken, voortijdig schoolverlaten). Periodiek of incidenteel onderzoek, of permanente monitoring (leerling/studentvolgsysteem).

■ Regionaal overleg onderwijs-arbeid (OND/ARB)

Externe rendement: overleg, al of niet per sector/branche, over de relatie onderwijs-arbeid in netwerken met bedrijfsleven, beroepsonderwijs en eventueel derden (provincie, gemeenten).

In figuur 1 is voor elk van de netwerken aangegeven welke soort activiteiten worden uitgevoerd. De activiteiten zijn geordend per aansluitingsthema en per categorie netwerk (vmbo, mbo, hbo, bedrijven).

De betekenis van de inkleuring is als volgt:

- geen activiteiten
- beperkte activiteiten
- uitgebreide activiteiten

Figuur 2 geeft een overzicht van de activiteiten per onderdeel van de beroepskolom (vmbo, mbo, hbo en onderwijs-arbeid).

Figuur 1 - Overzicht activiteiten per netwerk

	sk/int	overdr	monit	terug	prog	pedag	zorg	facil	stage	opleid	uitva	ond/arb
Stichting VMBO	□	■	□	□	■	■	■	□	■	■	□	■
Swv Eindhoven	■	■	■	□	□	■	■	□	□	■	□	□
Swv Helmond	■	■	■	■	■	■	■	□	■	■	■	■
Netwerk Impuls/Beroepskolom	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Netwerk doorlopende leerlijnen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aansluitingsnetwerk	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Platform beroepsdidactiek	■	□	■	□	■	■	■	□	■	□	■	□
RPA/KOA	□	■	□	□	□	□	□	□	□	□	■	■
Ondernemende Stad	□	■	■	■	□	□	■	□	■	□	■	■
Technocentrum	■	■	■	□	□	□	□	■	□	□	□	■
Netwerken Z & W	□	■	□	□	■	□	□	■	■	□	□	■

Figuur 2 - Overzicht activiteiten per deel van de beroepskolom

	sk/int	overdr	monit	terug	prog	pedag	zorg	facil	stage	opleid	uitva	ond/arb
VMBO	■	■	■	□	■	■	■	□	■	■	■	■
MBO	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
HBO	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
OND - ARB	■	■	■	□	□	□	□	■	■	□	■	■

Kijken we in figuur 1 en 2 naar de vier thema's (informatie rondom de overgang, de afstemming op het gebied van onderwijs en zorg, gemeenschappelijke activiteiten en rendement) dan vallen de volgende zaken op:

- Het belangrijkste samenwerkingsthema is dat van de afstemming op het gebied van onderwijs (programma's en pedagogisch-didactische aanpak) en zorg. Met name in de relatie vmbo-mbo, maar ook tussen mbo en hbo, vinden op dat terrein de meeste activiteiten plaats. In de samenwerking tussen onderwijs en arbeid spelen de onderwijsinhoudelijke onderwerpen niet of nauwelijks een rol.
- Binnen het thema informatie rondom de overgang vinden de meeste activiteiten plaats op het gebied van studiekeuze, intake en informatieoverdracht (dossier, portfolio). Ook voor het bedrijfsleven vormen die onderwerpen een centraal aandachtspunt. Wat betreft de monitoring van de overgang op leerlingniveau en het terugkoppelen van informatie over leerlingen/studenten naar de vorige school worden minder activiteiten uitgevoerd. In het mbo en het hbo is men wel actief op het gebied van terugkoppeling.
- De meeste gemeenschappelijke activiteiten hebben betrekking op stages. Het gemeenschappelijk gebruik van faciliteiten, een belangrijke activiteit vanuit het bedrijfsleven, hangt daarmee nauw samen. Overigens blijkt dat de scholen (nog) beperkt actief zijn als het gaat om gemeenschappelijke opleidingen en gebruik van onderwijsfaciliteiten.
- In het mbo en hbo vindt de nodige activiteit plaats op het gebied van uitvalonderzoek (intern rendement). In de netwerken in het vmbo wordt minder onderzoek naar uitval gedaan. Over de gehele linie blijkt dat de samenwerking tussen onderwijs en arbeid nog relatief weinig in de activiteiten naar voren komt.

In de navolgende hoofdstukken gaan we nader in op de activiteiten en kijken we meer specifiek welke onderdelen goed of minder goed zijn ontwikkeld.

2.2 Effecten

Een belangrijke vraag is natuurlijk wat de effecten zijn van de activiteiten die de netwerken ontplooiën. Het effect kan worden beoordeeld aan de hand van de doelstellingen van de versterking van de beroepskolom, zoals geformuleerd door de commissie Boekhoud. Het gaat dan om beperking van de uitval in het beroepsonderwijs, verbetering van de doorstroom binnen de beroepskolom en verbetering van de positie van specifieke doelgroepen in het beroepsonderwijs. Daarbij kan een onderscheid gemaakt worden tussen kwantitatieve effecten, zoals reductie van uitval, en kwalitatieve effecten, zoals vergroting van de aantrekkelijkheid van het onderwijs of verbetering van de samenwerking.

Kwantitatieve effecten

Bij de kwantitatieve effecten is niet alleen de omvang van het effect van belang (beperkt/veel), maar ook de aantoonbaarheid van effecten, bijvoorbeeld in doorstroomcijfers of uitvalpercentages.

In het schema (figuur 3) wordt aangegeven wat *volgens de netwerken zelf* het kwantitatieve effect is van hun activiteiten. De kleuren in de figuur verwijzen wederom naar de activiteiten (zie figuur 1), de blokjes hebben de volgende betekenis:

- A: beperkt effect en/of effect niet aantoonbaar,
- B: veel en aantoonbaar effect,
- geen letter: geen effect / effect onbekend.

In figuur 4 wordt een overzicht gegeven per onderdeel van de beroepskolom.

Figuur 3 - Kwantitatief effect per activiteit

	sk/int	overdr	monit	terug	prog	pedag	zorg	facil	stage	opleid	uitva	ond/arb
Stichting VMBO	□	A	□	□	■	■	■	□	■	■	□	■
Swv Eindhoven	■	■	■	□	□	A	■	□	□	A	□	□
Swv Helmond	B	B	A	A	■	■	A	□	B	■	A	A
Netwerk Impuls/Beroepskolom	B	B	B	■	B	B	B	A	A	A	A	A
Netwerk doorlopende leerlijnen	B	B	B	A	B	B	B	A	B	A	A	A
Aansluitingsnetwerk	B	B	A	B	B	A	A	A	B	A	A	A
Platform beroepsdidactiek	■	□	■	□	■	■	■	□	■	□	■	□
RPA/KOA	□	A	□	□	□	□	□	□	□	□	A	A
Ondernemende Stad	□	B	A	A	□	□	■	□	B	□	■	B
Technocentrum	B	B	■	□	□	□	□	B	□	□	□	A
Netwerken Z & W	□	B	□	□	■	□	□	A	B	□	□	A

Figuur 4 - Overzicht effecten per deel van de beroepskolom

	sk/int	overdr	monit	terug	prog	pedag	zorg	facil	stage	opleid	uitva	ond/arb
VMBO	B	B	A	□	■	■	■	□	B	A	A	A
MBO	B	B	B	A	B	B	B	A	B	A	A	A
HBO	B	B	A	B	B	A	A	A	B	A	A	A
OND - ARB	B	B	■	□	□	□	□	B	B	□	■	B

In het algemeen blijkt uit de overzichten dat er (nog) relatief weinig substantieel en aantoonbaar effect van de activiteiten te melden valt. Weliswaar worden er op bijna alle terreinen aantoonbare effecten gemeld (zie figuur 4), maar per netwerk is lang niet op alle activiteiten duidelijk wat de opbrengst van de activiteiten is. De activiteiten rondom studiekeuze, intake, informatie-overdracht en gemeenschappelijke activiteiten rondom stages leveren het meeste aantoonbaar effect op.

Kwalitatieve effecten

De positieve effecten van activiteiten zijn vaak niet alleen in cijfers uit te drukken. Soms zijn activiteiten erop gericht om de infrastructuur van samenwerking en afstemming te versterken en is het effect op doorstroom of uitval pas op langere termijn te verwachten. In het onderzoek is aan de netwerken gevraagd in

welke mate hun activiteiten bijdragen aan kwalitatieve verbeteringen in de beroepskolom. In onderstaande tabel (figuur 5) in welke mate de activiteiten, volgens de netwerken, bijdragen aan verbeteringen. De scores zijn het gemiddelde van de netwerken en hebben betrekking op het geheel van de activiteiten in de regio.

<i>Figuur 5 - Kwalitatieve effecten van de netwerken</i>	<i>Activiteiten leveren een bijdrage aan</i>	<i>Score</i>
	meer en betere samenwerking onderwijs en bedrijven	2,2
	meer aandacht voor zorgleerlingen	2,1
<i>Toelichting</i>	aantrekkelijker onderwijs	1,9
score 0 = geen effect	betere keuze-informatie voor studenten/leerlingen	1,4
score 1 = beperkt effect	betere mogelijkheden voor specifieke doelgroepen	1,1
en/of effect niet aantoonbaar	meer flexibele en geïndividualiseerde leerwegen	1,1
score 3 = aantoonbaar veel effect	doorlopende zorg en begeleiding	0,8
	meer en betere instroommogelijkheden	0,8

Het blijkt dat het effect het grootste is bij het verbeteren van de samenwerking tussen onderwijs en arbeid, het creëren van aantrekkelijker onderwijs en bij het vergroten van de aandacht voor zorgleerlingen. Effecten op meer concrete punten, zoals de mogelijkheden voor doelgroepen of flexibele leerwegen, zijn beperkter en/of niet aantoonbaar.

In het algemeen valt op dat, afgezet tegen de veelheid van activiteiten, vooralsnog de aantoonbare effecten beperkt zijn. Met name op het gebied van het realiseren van toenemende flexibilisering en individualisering van de doorlopende leerwegen zijn de effecten beperkt. Dat valt ten dele te verklaren uit het feit dat het in veel gevallen nog te vroeg is om al duidelijke effecten te zien. Anderzijds blijkt uit het onderzoek ook, dat de netwerken op het punt van doelstellingen en effectmetingen zelf nog niet optimaal functioneren (zie hoofdstuk 6).

In de volgende hoofdstukken komen we terug op de effecten van de netwerken en gaan we nader in op de factoren die mede bepalend zijn voor het realiseren of uitblijven van resultaten.

3. Vmbo-mbo

Dit hoofdstuk zoomt in op de afstemming en samenwerking tussen vmbo en mbo. We staan stil bij de activiteiten (3.1) en effecten (3.2) en benoemen wat aandachtspunten (3.3) en sterke punten (3.4) zijn.

3.1 Activiteiten en effecten

Activiteiten

De Samenwerkingsverbanden vo/vso zijn opgericht ten behoeve van de zorg in het vmbo en vso. In meer of mindere mate hebben de samenwerkingsverbanden hun werkveld ook uitgebreid met het voorkomen van uitval rondom de overgang vmbo-mbo en het creëren van doorlopende zorglijnen. Het Samenwerkingsverband in Helmond richt zich meer expliciet ook op de aansluiting vmbo-mbo. Dat geldt ook voor de Stichting vmbo. Het Regionaal Arrangement heeft wel expliciet tot doel om ook de aansluiting vmbo-mbo te versterken, maar de beide netwerken voor Eindhoven en De Kempen waren op het moment van onderzoek nog in oprichting. Het ROC Eindhoven (Netwerk Impuls/Beroepskolom) en het ROC Ter AA (Doorlopende leerlijnen vmbo-mbo) zetten zich over een breed front in voor verbetering van de informatie-uitwisseling, afstemming en gezamenlijke activiteiten.

Het beeld van de activiteiten door de netwerken in het vmbo is wisselend, maar het accent ligt duidelijk op informatieoverdracht (portfolio) en op het thema afstemming van onderwijs en zorg. In het verlengde van de programmatische afstemming wordt ook gewerkt aan gemeenschappelijke opleidingstrajecten en aan gezamenlijke activiteiten rondom stages.

Effecten

Het blijkt voor de netwerken in het vmbo moeilijk om concrete effecten te benoemen van de uitgevoerde activiteiten. Daar ligt een aantal meer algemene beperkingen aan ten grondslag. Zo is het vaak lastig om een direct verband te leggen tussen een activiteit en bijvoorbeeld het uitvalpercentage. Daarnaast zijn, als het gaat om de afstemming vmbo-mbo, veel zaken nog in ontwikkeling en is het wellicht nog te vroeg om al substantiële effecten

waar te kunnen nemen. Aan de andere kant geven de netwerken in het vmbo en mbo zelf aan dat zij op dit moment niet of nauwelijks werken met concrete streefcijfers. Als de samenwerkingsverbanden zelf nadrukkelijker formuleren wat de kwantitatieve en kwalitatieve doelen zijn, dan zal het in de toekomst beter lukken om effecten in concrete resultaten en cijfers uit te drukken. Rondom de overgang van vmbo naar mbo staan de meer kwalitatieve aanpakken, zoals voorlichting en portfolio (doorstroomdossier), voorop en krijgen de kwantitatieve aspecten, zoals monitoring en systematische terugkoppeling minder aandacht. Ook daaruit blijkt dat het werken met kengetallen en effectmetingen nog niet gemeengoed is.

In het algemeen ervaren de betrokkenen in de netwerken dat er veel progressie is geboekt in de samenwerking en dat er een aantal zaken verbeterd is. Of er echter *kwantitatieve winst* wordt geboekt, meer doorstroom en minder uitval, is ook voor betrokkenen onduidelijk.

3.2 Aandachtspunten

Uit het onderzoek komen een aantal punten naar voren die extra aandacht vragen en in de toekomst aan belang zullen winnen:

- De monitoring op individueel leerling-niveau van de overgang vmbo-mbo wordt belangrijker. Naarmate de zorgstructuur in het vmbo en mbo verbetert en de leerplichthandhaving strikter wordt, groeit de behoefte om leerlingen niet uit het oog te verliezen wanneer zij van school wisselen. Nu is er nog onvoldoende systematisch zicht op leerling-stromen en op individuele onderwijsloopbanen van leerlingen.
- Dat geldt in het bijzonder voor de terugkoppeling van informatie over leerlingen naar de school van herkomst. De ROC's leveren wel gegevens maar er vindt geen systematische en inhoudelijke terugkoppeling plaats. De oorzaak ligt zowel bij de aanlevering van informatie door het ROC als bij de ontvangst van de gegevens door de vmbo-scholen. Nu komt de informatie terecht bij de decanen die daarmee de advisering aan studenten verbeteren. In de toekomst zou de informatie ook benut moeten worden om de aansluiting tussen opleidingen te verbeteren (trendanalyses).
- Nu ligt het accent in de samenwerking bij afstemming. Dat wil zeggen: partijen stemmen hun programma's, werkwijze en activiteiten zo goed mogelijk op elkaar af. Veel partijen spreken echter de verwachting uit dat de samenwerking in de toekomst een stap verder zal gaan en de vorm van gemeenschappelijk onderwijs zal krijgen. Een en ander hangt samen met de herstructurering van het vmbo, het geleidelijk afnemen van institutionele belemmeringen en druk van het bedrijfsleven om tot meer eenvormigheid en transparantie te komen. Vertegenwoordigers van het bedrijfsleven vragen om expliciet doorlopende leerlijnen, met name ook in de beroepspraktijkvorming en om een meer integrale samenwerking op het gebied van leren, werken, stages en opvang. Nu zijn de gezamenlijke activiteiten en het gemeenschappelijk gebruik van faciliteiten nog relatief beperkt.
- Eén van de motoren achter de versterking van de beroepskolom moet de komende jaren de vernieuwing - sommigen spreken van herstructurering - van het vmbo worden. Hierbij worden als speerpunten genoemd: duaal leren in de leerjaren 3 en 4, intensievere betrokkenheid van bedrijven en het creëren van ongedeelde opleidingen vmbo-mbo op alle vier de niveaus. Het vmbo moet, ook op schoolniveau, worden versterkt.
- Hoewel er op veel terreinen samenwerking bestaat tussen vmbo en mbo zou de samenwerking nog meer structureel en systematisch moeten zijn. Men ziet dat contacten nog te vaak incidenteel of persoonsgebonden zijn, dat sommige scholen niet of nauwelijks participeren en dat afstemming bij het uitstippelen van de eigen strategische koers nog geen vanzelfsprekendheid is.
- De netwerken laten een aantal goede voorbeelden zien van betrokkenheid van bedrijven en instellingen bij het onderwijs, maar algemeen wordt de samenwerking tussen vmbo-mbo en bedrijven als te fragmentarisch en onvoldoende ervaren.
- Hiervoor is aangegeven dat de monitoring rondom de overgang kan worden verbeterd. Dat geldt ook voor de monitoring van de loopbanen gedurende de mbo-opleiding. De hoge uitval in het mbo wordt genoemd als één van de belangrijkste problemen. Uitvalonderzoek en monitoring moeten het mogelijk maken beter zicht en meer greep te krijgen op de ongediplomeerde uitstroom.
- In de huidige activiteiten is de pedagogisch-didactische afstemming tussen vmbo en mbo al een belangrijk onderwerp. De verwachting is dat de ontwikkeling van een gemeenschappelijke beroepspedagogiek voor vmbo en mbo in de toekomst nog meer aan belang zal winnen. Dit blijkt ook uit de aandacht die de onderwijsinstellingen intern besteden aan ontwikkeling van hun onderwiskundige aanpak.

3.3 Sterke punten

Zoals aangegeven hebben de sterke punten vooral betrekking op de samenwerking en het realiseren van een aantal concrete activiteiten.

- Zowel ROC Eindhoven als ROC Ter Aa werken met partners aan een standaard portfolio-instrument (doorstroomdossier) voor de overgang vmbo-mbo. In 2005 moet het doorstroomdossier in een digitaal portfolio voor de hele regio Zuidoost Brabant gestandaardiseerd zijn. Er is gekozen voor een brede samenwerking en stapsgewijze ontwikkeling. Mede daardoor is er een breed draagvlak ontwikkeld voor het gebruik van een standaardportfolio. Vanuit het bedrijfsleven wordt er op gewezen dat het portfolio ook in de aansluiting onderwijs-arbeid een rol zou moeten spelen en dat bij de opzet geanticipeerd zou moeten worden op een uitbreiding van de functionaliteit van het portfolio.
- De grote inbreng van de Samenwerkingsverbanden VO leidt ertoe dat er relatief veel aandacht is voor de schoolloopbaan van risicoleerlingen. Dat heeft onder meer geleid tot een zorgloket voor risicoleerlingen (Helmond) en combinatietrajecten onderwijs-jeugdzorg, waarbij leerlingen een vmbo-diploma kunnen behalen. De (verplichte) samenwerking tussen vmbo en mbo bij de inrichting van leerwerktrajecten heeft geleid tot concrete ervaringen op het gebied van doorlopende zorglijnen. Grote zorg is er bij alle betrokkenen over de aangekondigde bezuinigingen, met name op het onderwijsachterstandenbeleid. De verwachting is dat delen van de opgebouwde zorgstructuur daardoor weer zullen wegvallen.
- Een ander punt van zorg is de nog altijd hoge uitval in het mbo. ROC Eindhoven probeert langs verschillende sporen meer greep te krijgen op de problematiek. Het probleem heeft hoge beleidsprioriteit gekregen. In het strategisch beleid spreekt men van 'langer en beter leren' in de beroepskolom. Er worden rendementsgegevens verzameld en door middel van mana-

gumentcontracten wil men de organisatie nog meer focussen op het bestrijden van uitval en het stimuleren van doorstroom. Daarnaast wil men de interne dienstverlening en begeleiding voor de studenten verbeteren (deelnemersservice).

ROC Ter AA heeft een zeer nauwe samenwerking met het samenwerkingsverband VO en vermindert via activiteiten in de zorgstructuur de schooluitval. In 2003 is in samenwerking met het netwerk 'De ondernemende Stad' een start gemaakt met een jongerenloket waarin het VO, ROC Ter AA, het bedrijfsleven en de gemeente (RMC) participeren. Het bestrijden van schooluitval is een belangrijk speerpunt ook voor ROC Ter AA.

- Eén van de opvallende punten in de regio Zuidoost-Brabant is de aandacht voor de pedagogisch-didactische aansluiting in de beroepskolom. Het ontwikkelen van een (nieuwe) beroepsdidactiek en -didactiek wordt door verschillende partijen genoemd als een belangrijk speerpunt in hun beleid voor de komende jaren. Met de Kenniskring Platform Beroepsdidactiek heeft de regio een denktank en ontwikkelkracht in huis, hetgeen onder meer blijkt uit concrete initiatieven in het vmbo.

4. Mbo-hbo

4.1 Activiteiten en effecten

Activiteiten

De afstemming tussen mbo en hbo heeft een ander uitgangspunt dan die tussen vmbo en mbo. In het laatste geval gaat het om relatief jonge, vaak nog deels leerplichtige jongeren en ligt er een sterke nadruk op het zorgaspect, het voorkomen van uitval en opvangen van risicoleerlingen. Hoewel voor verbetering vatbaar is de aansluiting tussen vmbo en mbo directer en 'vanzelfsprekender' dan tussen mbo en hbo. Een beperkt deel van de mbo-deelnemers stroomt uiteindelijk door naar het hbo. Omgekeerd is ruim driekwart van de instroom van het hbo afkomstig uit het havo/vwo. Daarbij komt dat ook de schaal van de samenwerking anders is dan in het vmbo-mbo. De grootste hbo-instelling in de regio Zuidoost-Brabant is Fontys Hogescholen. Fontys bestaat uit 40 instituten in het zuiden van het land. De 'regio' heeft voor Fontys een andere dimensie dan voor bijvoorbeeld de ROC's.

Een tweede kanttekening bij de samenwerking en afstemming mbo-hbo is dat voor beide geldt, dat de eerste aandacht vanzelfsprekend bij de instroom ligt. Instroom van studenten is de levensader van de onderwijsinstellingen. Het ROC, dat als het ware tussen vmbo en hbo staat, moet de aandacht voor de versterking van de beroepskolom verdelen over de 'voorkant' en de 'achterkant'. Alleen al wat betreft aantallen en de aard van de problematiek (risicoleerlingen, uitval in het eerste jaar) vraagt de 'voorkant' de meeste aandacht.

Voor het ROC betekent een en ander dat in de afstemming mbo-hbo andere accenten liggen dan tussen vmbo en mbo. De nadruk ligt op programmatische afstemming (vrijstellingen, aansluiting stages) en doorlopende, soms ook verkorte opleidingsroutes. Dit type samenwerking vindt veelal plaats op sectorniveau. Een probleem hierbij is dat lang niet alle hbo-opleidingen een tegenhanger in het mbo hebben (bijv. journalistiek).

Fontys investeert veel in de doorstroom van het mbo naar het hbo. Wat betreft de leerroutes wordt, zoals

gezegd voornamelijk in de sectoren gewerkt aan aansluiting. Op centraal niveau ligt de focus bij de individuele student. Onderwerpen als intake, assessment, voorlichting en monitoring staan centraal. Gezamenlijke activiteiten (faciliteitengebruik, opleidingen) hebben relatief minder gewicht. Dat geldt ook voor de samenwerking met het bedrijfsleven.

Effecten

Sinds enkele jaren is Fontys Hogescholen zeer gericht op meten en monitoring. Men zoekt en vindt aantoonbare effecten, onder meer op het gebied van de intake en voorlichting, de informatieoverdracht, programmatische afstemming en samenwerking op het gebied van stages. De gegevens over uitval, rendement en doorstroom worden intern benut om beleid te ontwikkelen en te evalueren. Zo vindt er een regelmatige, interne terugkoppeling plaats van kengetallen naar de 40 directeurs binnen Fontys.

Naast kwantitatieve effecten zijn er tal van concrete activiteiten die moeten leiden tot een betere infrastructuur in de beroepskolom of een betere overgang tussen mbo en hbo. Het Aansluitingsnetwerk mbo-hbo van Fontys kent naast een structuur op centraal niveau tal van deelnetwerken (onder meer SPW-SPH, MEO-HEO, HLO-MLO, Elektrotechniek, Informatica, Werktuigbouwkunde, Pabo en Verpleegkunde). Hierbij gaat het soms om netwerken in de regio Zuidoost-Brabant maar vaak ook om bredere verbanden met meerdere ROC's.

4.2 Aandachtspunten

- De aandacht voor de beroepskolom is binnen Fontys Hogescholen duidelijk in ontwikkeling. Het belang van meten, kengetallen en terugkoppeling is al zo'n tien jaar geleden onderkend. Het hbo kent al jaren outputbekostiging. Dat betekent dat men voor de financiering van het onderwijs voor een deel afhankelijk is van het aantal studenten dat met succes de opleiding voltooit. Geconfronteerd met 'harde cijfers' over de uitval in het eerste studiejaar is een herbezinning op gang gekomen. Men stelde vast dat er veel werd geïnvesteerd in PR en het binnen halen van studenten, maar dat er te weinig werd gedaan om eenmaal ingeschreven studenten ook te behouden. In de eerste fase van de op gang gekomen mbo-hbo-samenwerking lag de nadruk op de 'koude' overgang: vrijstellingen, intake. Nu in de tweede fase is de aandacht verschoven naar de 'warme' overgang: informatie-uitwisseling, terugkoppeling van gegevens. Mensen aan weerskanten van de overgang hebben elkaar leren kennen. Fontys staat nu voor een volgende fase, waarin een omslag gemaakt moet worden naar andere principes voor de aard en organisatie van het onderwijs: major/minormodel, learning community, competenties, vraaggestuurde aanpak. Daardoor wordt ook een nieuwe kijk ontwikkeld op de doorstroom vanuit het mbo. Nog meer dan voorheen komt daarbij de individuele student centraal te staan: portfolio's, individuele leervraag, 'wie ben je en wat wil je bij ons leren?'.
 - In de volgende fase van samenwerking is de pedagogisch-didactische afstemming met mbo een belangrijk aandachtspunt. Door de focus op enerzijds individuele studenten en anderzijds sectorale programmatische afstemming is de pedagogisch-didactische afstemming lang een ondergeschoven thema gebleven. Tussen verwante mbo-hbo-opleidingen wordt nu een begin gemaakt met samenwerking op dit punt.
 - Fontys Hogescholen levert systematisch gegevens aan 60 VO-scholen en 8 ROC's over de studieprestaties van hun oud-leerlingen (slagen, zakken, switchen).

De mogelijkheden van die informatie wordt nog lang niet ten volle benut. De ontvangende onderwijsinstellingen zouden meer van de informatie gebruik moeten maken, met name ook waar het gaat om de evaluatie van hun aansluiting op het hbo. Tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat gegevensterugkoppeling pas duidelijke meerwaarde krijgt in de context van samenwerkende partijen. In die zin is de gegevensterugkoppeling een belangrijke aanvulling op de noodzakelijke inhoudelijke en organisatorische afstemming en samenwerking.

4.3 Sterke punten

- Fontys bestaat uit een groot aantal relatief autonome instituten. Toch is men er in geslaagd het beleid inzake de uitvalbeperking en instroombevordering centraal vorm te geven. Er worden centraal kengetallen verzameld en teruggekoppeld, er wordt strategisch beleid gemaakt en er worden standaardinstrumenten en -aanpakken ontwikkeld.
- Er is een Staalkaart doorlopende leerwegen mbo-hbo ontwikkeld. Het is een overzicht van tientallen doorlopende leerroutes met daarbij de onderwijskundige kenmerken en de vrijstellingen die voor mbo'ers gelden wanneer zij instromen in een bepaalde hbo-opleiding. Op de website is een *matchtool* in gebruik, waarmee de (aankomende) studenten zelf kunnen nagaan voor welke vrijstellingen zij eventueel in aanmerking komen.
- Een stap verder gaat de zogenaamde Fontys Competentiewijzer. Het is een instrument voor deelnemers in het mbo, waarmee zij inzicht kunnen krijgen in hun mogelijkheden en kansen in het hbo. Studieloopbaanoriëntatie in combinatie met competentiescreening ('algemene én opleidingsspecifieke hbo-competenties') wordt steeds meer een speerpunt in de aanpak van Fontys. Anticiperend op een veel meer geïndividualiseerd en flexibel onderwijs wil men per individuele student de competenties en potenties in kaart brengen. Deels om de (toekomstige) student zelf een instrument in handen te geven en deels om zelf een goede inschatting te kunnen maken van de kans op een succesvolle studie.

5. Onderwijs-arbeid

5.1 Activiteiten en effecten

Netwerken vanuit het bedrijfsleven (profit/non-profit) richten zich in de regio Zuidoost-Brabant voornamelijk op twee aspecten van de beroepskolom: de instroom in de opleidingen (voorlichting, werving) en de stages.

Hoewel we hierna ook voorbeelden van goede initiatieven zullen noemen blijft de bemoeienis van het bedrijfsleven met de inhoud van het onderwijs nog zeer beperkt. Met name in de techniek wordt wel gekeken naar mogelijkheden om faciliteiten te delen of beschikbaar te stellen voor het onderwijs.

Men is in de netwerken redelijk positief over de effecten die bereikt worden met de activiteiten. Ook het feit dat het contact tussen beroepsonderwijs en bedrijfsleven is geïntensiveerd wordt een belangrijk resultaat genoemd (vgl. figuur 5). Tegelijkertijd is men ook kritisch, zowel tussen bedrijfsleven en onderwijs, als binnen het bedrijfsleven zelf. Tijdens de bijeenkomst die medio 2004 in het kader van het Regioportret was georganiseerd, formuleerden de vertegenwoordigers van het bedrijfsleven punten die zij in het onderwijs veranderd zouden willen zien. Daarnaast was men ook kritisch over het eigen vermogen als bedrijfsleven om duidelijk aan het onderwijs aan te kunnen geven wat men zou willen.

5.2 Aandachtspunten

- De kern van de boodschap van bedrijven en instellingen aan het onderwijs ligt voor de hand: minder uitval en betere aansluiting van het onderwijs op de arbeid. Meer dan jaren gebruikelijk was, wil men zich nu ook zelf nadrukkelijker inspannen om die doelstellingen te realiseren. De richting die daarvoor moet worden ingeslagen is: meer doorlopende leerlijnen, meer duale opleiding (in het algemeen meer beroepspraktijkvorming), meer aandacht voor ondernemerschap in de opleidingen (bijv. mini-ondernemingen), meer aandacht in de opleidingen (ook al in het vmbo) voor de loopbaanperspectieven in het bedrijfsleven en meer afstemming van de onderwijsinhoud op de wensen van het regionale bedrijfsleven.
- Bij alle duidelijkheid van de wensen van het bedrijfsleven moet direct de kanttekening gemaakt worden dat *hét* bedrijfsleven natuurlijk niet bestaat. Allereerst zijn er bedrijven die meer of minder intensief contact hebben met het onderwijs, bijvoorbeeld rondom stages, open dagen of excursies. Deze bedrijven en instellingen zijn relatief goed op de hoogte van de inhoud en inrichting van het onderwijs. Anderen echter kennen het beroepsonderwijs niet of nauwelijks. Zij zijn onvoldoende op de hoogte van de structuur van het onderwijs (met name wat betreft het vmbo, of de BOL/BBL in het mbo) en staan buiten de inhoudelijke discussies over competentiegericht of vraaggestuurd onderwijs. Dat leidt ertoe dat een deel van de bedrijven vraagt om meer functiegerichte opleidingen, waarin precies wordt aangegeven aan welke eisen de toekomstige beroepsbeoefenaar moet voldoen. Andere bedrijven wijzen die houding af. Zij wijzen erop dat een competentiegerichte kwalificatiestructuur nu juist een andere type beroepsbeoefenaar voor ogen heeft en dat de ruimte die de kwalificatiestructuur nu niet 'dichtgetimmerd' moet worden. Gedeeltelijk komt die tegenstrijdige boodschap voort uit verschillende belangen van bedrijven, afhankelijk van de branche en vooral ook van de omvang van het bedrijf. Voor een ander deel evenwel is de tegenstrijdig-

heid ook terug te voeren op onbekendheid met ontwikkelingen in het onderwijs. Het beroepsonderwijs is te weinig transparant en belangrijke ontwikkelingen worden onvoldoende gecommuniceerd met het bedrijfsleven.

- Scholen én bedrijven zouden regionaal meer samen de ruimtes moeten verkennen en benutten die bijvoorbeeld de WEB en de kwalificatiestructuur bieden voor onderwijs op (regionale) maat. ROC's hebben veel ruimte om uitstroomdifferentiaties vorm te geven in samenspraak met bedrijven en instellingen. In de hele beroepskolom - vmbo, mbo en hbo - is er meer ruimte om de praktijkcomponent te vergroten (beroepspraktijkvorming, stages) dan nu wordt benut.
- Het pleidooi voor dualisering van opleidingen richt zich nadrukkelijk ook op het vmbo. Zowel in het vmbo, als in het bedrijfsleven wordt dualisering van leerjaar 3 en 4 als wenselijke optie genoemd. Naar de mate dat vmbo en mbo intensiever samenwerken en er sprake is van doorlopende leerlijnen, zal het vmbo steeds meer als echt onderdeel van het beroepsonderwijs worden beschouwd. Men ziet in dat de weg naar de arbeidsmarkt begint in het vmbo. Op dit punt doet zich een haast paradoxaal probleem voor: enerzijds wil men dualisering in het vmbo, anderzijds lijkt men nauwelijks bereid en in staat om stageplaatsen voor vmbo'ers te bieden. Vooral oriëntatiestages in het vmbo zijn problematisch en lijken soms juist averechts te werken. Zij geven een verkeerd beeld van de vmbo'er aan het bedrijf en van het werk aan de leerling. De problematiek van stageplaatsen gaat verder dan het vmbo. Er zijn signalen dat het bedrijfsleven ook de stagiaires en gediplomeerden van niveau 1 en 2 in het mbo steeds minder plek kan of wil bieden. Het lijkt alsof de belangstelling van het bedrijfsleven zich toespitst op het 'bovenste' segment van het vmbo en mbo.
- Vergelijkbaar problematisch is de claim van het bedrijfsleven dat de sociaal-economische ontwikkeling in de regio leidend zou moeten zijn voor de afstemming tussen onderwijs en arbeid. Daarvoor is intensief overleg nodig tussen onderwijs en bedrijfsleven (en

lokale overheden) nodig. De vraag rijst dan wederom wat de stem van het bedrijfsleven is.

- De eerste conclusie die daaruit door betrokkenen zelf getrokken wordt, is dat bedrijven onderling in gesprek moeten. Een minderheid van de bedrijven is bereid zelf ook te investeren in het beroepsonderwijs en veelal is de actieve bijdrage nog te zeer wisselend en ad hoc. Initiatieven vinden meestal op brancheniveau plaats. Traditioneel is men eerder geneigd zaken rondom het onderwijs bij kenniscentra beroepsonderwijs bedrijfsleven (de voormalige landelijke organen) aan te kaarten, in plaats van regionaal gesprekspartners te zoeken. Tussen de branche-initiatieven is relatief weinig contact en afstemming en het ontbreekt aan vormen van regionale regie. Een aantal netwerken en instanties probeert juist vanuit regionaal perspectief daarin lijn te brengen (RPA, KOA, Kamer van Koophandel).
- Een tweede conclusie die men trekt is dat er een wisselwerking gevonden moet worden tussen differentiatie naar branche of bedrijfsomvang en gemeenschappelijkheid op regionaal niveau. Men denkt en werkt aan branche/regio-overleggen, (lichte) vormen van coördinatie en regie, verbreden van de aandacht naar kleinere bedrijven (niet alleen Philips en DAF). Netwerken van bedrijven en van scholen zouden meer en betere met elkaar verbonden moeten worden.
- Een derde en laatste conclusie is dat scholen bedrijven zouden kunnen helpen om hun vragen aan het onderwijs te formuleren. Als scholen zelf actiever in bedrijven, met name de speerpuntbedrijven, aanwezig zijn, dan ontstaat ook de mogelijkheid dat zij mee kunnen helpen om de behoeften van bedrijven te vertalen naar hun onderwijsprogramma's en -vormen.

5.3 Sterke punten

- Een goed voorbeeld van samenwerking in de regio is het *Stage-managementsysteem* voor bedrijven dat is ontwikkeld in de groot-metaal. Via een structurele methode wordt de vraag naar stages in beeld brengen. Achttien bedrijven doen mee. In veel gevallen is het werk dat bijvoorbeeld uitzendkrachten doen, geschikt voor een stageplaats. Bedrijven wordt gevraagd aan te geven welke activiteiten ook door stagiaires gedaan kunnen worden. Voordeel van dit project is dat nu drie partijen een gezamenlijk belang hebben bij het onderwerp. Het project richt zich vooral op mbo en hbo. Er is nauwelijks behoefte aan invulling van vmbo-stages.
- Een ander voorbeeld van afstemming op het gebied van stages is BPV-box, ontwikkeld in de sector zorg & welzijn. BPV-box is onderdeel van BrabantZorg.net, een website waar leerlingen informatie kunnen vinden over stagemogelijkheden bij instellingen. Met de website wil men bijdragen aan een beter gemotiveerde keuze van de leerling voor een stageplaats.
- De mate waarin bedrijven en onderwijs samenwerken is voor een deel traditioneel bepaald. Van oudsher is men in de sector zorg & welzijn vertrouwd met het zelf opleiden van (toekomstige) werknemers. Daarnaast heeft de sector zich, op het gebied van afstemming onderwijs-arbeid, al sinds jaren georganiseerd in regionale verbanden (sectoraal overleg) en zijn verschillende landelijke programma's en organen (Sectorfonds, OVDB) die de regionale structuur ondersteunen. Binnen de sector zorg & welzijn in de regio Zuidoost-Brabant worden tal van initiatieven ontplooid om de afstemming tussen onderwijs en arbeid(sminkt) te verbeteren - in toenemende mate ook in het vmbo. Zo werkt men aan programma's met varianten van verkorte opleidingen, aan het laten inzakken van mbo niveau I in het vmbo en aan het laten vallen van het vmbo-examen. Er wordt nu voor een aantal opleidingen één doorlopend programma ontwikkeld. Opmerkelijk is dat men zich daarbij nauwelijks belemmerd voelt door formele voorschriften. Vaak blijkt de ruimte in de regelgeving of bekostiging er wel te zijn, of is er mogelijkheid van ontheffing (ICT-route, experimenten, integratie avo-vakken in praktijkvakken, ontheffing examens).
- Voorbeelden van inhoudelijke, regionale samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven zijn er ook in andere sectoren en branches. Voorbeelden zijn de ontwikkeling van programma's of modules, zoals *Mechatronica, Food en techniek, Teleleren*, invoering werkplekkenstructuur bouw en voertuigtechniek. Samenwerking in zogenaamde leerwerkbedrijven krijgt in de regio vorm in het Opleidingencentrum Bouw (ROC Ter AA en bouwbedrijven), Regionaal Opleidingeninstituut Installatietechniek (ROI en ROC Ter AA) en het Schildersvakcentrum (SPOS, ROC Ter AA en ROC Eindhoven).

6. Samenwerking

Samenwerking tussen partijen is een belangrijke voorwaarde voor versterking van de beroepskolom. Juist op de raakvlakken tussen vmbo, mbo en hbo is veel winst te boeken. In het Regioportret staan de samenwerkingsverbanden of -netwerken in de beroepskolom centraal. In dit deel van het Regioportret gaan we in op de kwaliteit van de samenwerking. We kijken daarbij naar de samenwerking *binnen* en *tussen* de netwerken. De analyses zijn gebaseerd op de enquête, interviews en de regiobijeenkomst.

6.1 Samenwerking binnen de netwerken

In de enquête is aan de netwerkvertegenwoordigers gevraagd de samenwerking te scoren aan de hand van verschillende criteria. De eerste set criteria heeft betrekking op kwaliteitskenmerken, dat wil zeggen aspecten die de kracht van een netwerk in de beroepskolom bepalen. De tweede set van criteria bestaat uit proceskenmerken, die een indicatie geven van het functioneren van de netwerken. Vanzelfsprekend heeft de beschrijving niet tot doel een kwalificatie te geven van de afzonderlijke netwerken, maar is het doel om aandachtspunten voor verdere versterking te signaleren.

Kwaliteitskenmerken

Er zijn vijf kwaliteitsindicatoren geformuleerd:

- Hebben partijen een gezamenlijke visie, dat wil zeggen een samenhangende analyse en beeld van de gewenste situatie, gedragen door de betrokken partijen?
(mogelijke antwoorden: 0 geen, 1 eerste aanzetten, 3 ontwikkelde visie)
- Worden de activiteiten in het netwerken gedragen en ondersteund door het hoger management (directie, bestuurscollege) van betrokken organisaties?
(mogelijke antwoorden: 0 geen/weinig, 1 incidentele, 3 structurele betrokkenheid)
- Hoeveel van de belanghebbende organisaties in de regio (scholen, bedrijven, overheid) zijn actief betrokken bij het netwerk?
(mogelijke antwoorden: 0 kleine minderheid, 1 groot deel/helpt 3 bijna alle partijen)

- Zijn bedrijven of instellingen betrokken bij de samenwerking in het netwerk?
(mogelijke antwoorden: 0 geen/weinig, 1 incidentele, 3 structurele betrokkenheid)
- Hebben partijen in het netwerk gezamenlijke streefdoelen vastgesteld, worden deze periodiek gemeten (monitoring) en vindt evaluatie van beleid plaats?
(mogelijke antwoorden: meetbare streefdoelen, periodieke effectmeting of monitoring, evaluatie van beleid en activiteiten, per onderdeel score 0 is nee, score 1 is ja; onder de kop EVAL staat de verzamel score)

In figuur 6 worden de scores van de netwerk weergegeven. De groene cellen geven een optimale score aan, de rode cellen indiceren een mogelijk aandachtspunt. Een witte/lege cel betekent dat er geen informatie beschikbaar of de vraag niet van toepassing is. Nogmaals zij herhaald dat het gaat om een zelfbeoordeling van de netwerken.

Figuur 6 -
Kwaliteitskenmerken

	visie	man	spreid	arb	eval	streef	monit	beleid
Stichting VMBO	3	3	3	1	1	0	0	1
Swv Eindhoven	0	3	3	0	3	1	1	1
Swv Helmond	3	3	3	3	2	0	1	1
Netwerk Impuls/Beroepskolom	3	3	3	2	2	0	1	1
Netwerk doorlopende leerlijnen	3	3	3	1	2	1	0	1
Aansluitingsnetwerk	3	3	3	1	3	1	1	1
Platform beroepsdidactiek	3	3	1	1				
RPA/KOA	1	1	1	1	1	0	0	1
Ondernemende Stad	3	3	3	3	2	1	0	1
Technocentrum	0	3	0	3	3	1	1	1
Netwerken Z & W	3	3	3	3	3	1	1	1

In figuur 7 is met zwart aangegeven waar per onderdeel van de beroepskolom de belangrijkste verbeteringspunten zitten wat betreft de kwaliteitskenmerken van de netwerken.

Figuur 7 -Verbeteringspunten
kwaliteit netwerken

	visie	man	spreid	arb	eval
VMBO				■	■
MBO				■	■
HBO				■	
OND - ARB	■		■		■

De enquête-uitkomst bevestigt het beeld dat al eerder in het portret naar voren kwam: in de onderwijsnetwerken is er nog een te beperkte inbreng vanuit het bedrijfsleven. Als mogelijke oorzaken wordt verwezen naar de doelen van de netwerken. Niet alle activiteiten stellen betrokkenheid van bedrijven centraal. Daarnaast wordt ook onderkend dat het actief betrekken van bedrijven en instellingen nog een te lage prioriteit heeft en dat men er slechts moeizaam in slaagt bedrijven duurzaam te interesseren. Dat laatste punt keert ook terug in de netwerken onderwijs-arbeid zelf. Terwijl de sectorale netwerken (zorg, techniek) relatief tevreden zijn over de

inzet van bedrijven en instellingen, wordt vanuit KOA aangegeven dat de betrokkenheid nog te incidenteel en weinig verspreid is. Daar doet zich ook het, al eerder gememoreerde probleem voor, dat het moeilijk is om voor bedrijven onderling om een gezamenlijke visie op onderwijs-arbeid te ontwikkelen. Het draagvlak is nog te beperkt en er is (nog) geen permanente betrokkenheid van bijvoorbeeld (regionale) brancheorganisaties. In sectoren of branches die traditioneel een nauwe band hebben met onderwijs en opleiden, zoals de zorg of de bouw, is de situatie aanmerkelijk beter.

Een tweede aspect dat opvalt, is het ontbreken van streefdoelen en -cijfers in de onderwijsnetwerken, met uitzondering van het hbo. Partijen zien daar nog uitdrukkelijk mogelijkheden voor aanscherping.

Tegenover de kritische kanttekeningen bij de kwaliteit van de netwerken staan sterke punten. Zo is in de onderwijsnetwerken de deelname vrijwel algemeen, is er structurele betrokkenheid vanuit de top van de deelnemende organisaties en is er sprake van een gemeenschappelijke visie. Dit zijn belangrijke succesfactoren voor het functioneren van de netwerken.

Figuur 8 - Proceskenmerken

	cultuur	belangen	dynamiek	formalisering	faciliteiten	voortrekker
Stichting VMBO	3	3	3	3	1	3
Swv Eindhoven	1	1	3	3	3	3
Swv Helmond	3	1	3	1	0	3
Netwerk Impuls/Beroepskolom	1	3	1	0	3	3
Netwerk doorlopende leerlijnen	1	1	3	1	3	3
Aansluitingsnetwerk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Platform beroepsdidactiek	☐	☐	☐	☐	☐	☐
RPA/KOA	1	1	1	0	1	1
Ondernemende Stad	1	1	1	3	3	3
Technocentrum	3	3	3	3	3	3
Netwerken Z & W	0	3	1	3	3	3

Proceskenmerken

In bovenstaande figuur 8 zijn de resultaten weergegeven van de scores op de volgende procesaspecten van de netwerken:

- Het overbruggen van cultuurverschillen tussen en binnen betrokken organisaties.
- Het overbruggen van conflicterende belangen tussen en binnen betrokken organisaties.
- Dynamiek en aanpassing van het netwerk aan veranderende omstandigheden.
- Formalisering van processen (procedures, formele afspraken).
- Aanwezigheid van ondersteunende, faciliterende voorzieningen/diensten binnen het netwerk.
- Aanwezigheid van een voortrekker (persoon, organisatie).

De respondenten hebben hun netwerk voor elk van de aspecten een van de volgende scores gegeven: 0 niet/geen/nauwelijks, 1 beperkt/enigszins, 3 veel/in hoge mate (lege cel betekent geen informatie beschikbaar). De genoemde indicatoren geven een aanwijzing over de interne kracht en veerkracht van het netwerk.

Cultuur- en belangenverschillen binnen het netwerk zijn een veel genoemde bron van spanning. Hierbij spelen verschillende dimensies een rol. In het vmbo speelt mee dat sommige scholen al vergevorderd zijn met het ontwikkelen en uitwerken van hun onderwijskundige visie, terwijl anderen nog aan het begin staan. VO-scholen zijn soms directe concurrenten bij de instroom van leerlingen. De meeste scholen vallen onder een beperkt aantal besturen, waaronder ook bovenregionaal opererende. De regio kent twee Samenwerkingsverbanden VO, in Eindhoven en in Helmond en omgeving. De netwerken in het vmbo beschikken wel over een voortrekker, maar er is zorg over de beschikbare middelen en faciliteiten voor het uitvoeren van de activiteiten. Het feit dat de aanvankelijk verplicht gestelde samenwerkingsverbanden in het vmbo zich hebben ontwikkeld tot brede netwerken die zich niet alleen met zorg voor risicoleerlingen, maar ook met aspecten van de beroepskolom bezighouden, geeft aan dat de netwerken inderdaad beschikken over dynamiek en aanpassingsvermogen.

In de netwerken vmbo-mbo is ook een ander punt van belang voor het intern functioneren. Hierop is met name gewezen door de deelnemers aan de regionale bijeenkomst. Door de grote omvang heeft ROC Eindhoven

een relatief grote invloed op de gang van zaken in de samenwerkingsnetwerken. Gewild of ongewild is er vaak sprake van een overheersende positie in diverse netwerken. Voor een deel gaat het hoofdzakelijk om beeldvorming die wordt opgeroepen bij andere partijen. Zo nu en dan leidt die positie echter ook tot spanningen. Binnen het Aansluitingsnetwerk van ROC Eindhoven probeert men dergelijke spanningen te voorkomen door partners veel ruimte te laten voor individuele wensen. Een vergelijkbaar verschijnsel doet zich ook voor rondom bijvoorbeeld Fontys Hogescholen, als dé grote hbo-instelling, en grote bedrijven zoals Philips. Het vraagt voortdurend aandacht om kleinere partijen in de netwerken te betrekken en tot hun recht te laten komen.

Grote organisaties als ROC Eindhoven en Fontys Hogescholen bestaan uit vele, meer of minder zelfstandig opererende units, die elk eigen taken en belangen hebben in de samenwerking binnen de beroepskolom. Beide organisaties zoeken een balans tussen centraal beleid en prioritering en decentraal maatwerk en vrijheid van keuzes. Fontys heeft gekozen voor een relatief sterke centrale functie (gegevensverzameling, monitoring, beleidsontwikkeling, projecten), die een belangrijke rol moet spelen in het intern versterken van het rendementsdenken en het aanscherpen van het beleid van de zelfstandige scholen binnen Fontys. In de samenwerking met partners (mbo-hbo) heeft men gekozen voor een relatief geformaliseerde manier van werken: regelmatig overleg, overzicht, gemeenschappelijke agenda, jaarplan. Men mikt op verbetering van de infrastructuur van de samenwerking op bestuurlijk, management- en werkvloerniveau.

6.2 Kracht van de netwerken

In de regio Zuidoost-Brabant zijn een groot aantal netwerken actief die zich bezig houden met het versterken van de beroepskolom. In dit Regioportret zijn dertien sectoroverstijgende netwerken beschreven (zie bijlagen), plus een zeer beperkte greep uit de veelheid van sector-specifieke netwerken. Van de dertien sectoroverstijgende netwerken kent ca. de helft ook nog weer een sector-specifieke onderstructuur.

Het grote aantal netwerken komt deels voort uit de verschillende werk- en aandachtsvelden. De beroepskolom bestaat uit vmbo, mbo en hbo. Daarnaast worden, zoals we hebben gezien, verschillende accenten gelegd in doelen en activiteiten. Vanuit die constatering is het zeer goed mogelijk dat netwerken complementair zijn. In dat geval is het van belang of en hoe de netwerken onderling communiceren en samenwerken.

In het onderzoek is de partijen gevraagd hoe zij de afstemming en samenwerking tussen de netwerken beoordelen. Is er sprake van afstemming en samenwerking tussen de netwerken? Is er sprake van onnodige overlap in de activiteiten? Zijn er onderwerpen die blijven liggen (witte vlekken)?

In figuur 9 zijn de uitkomsten van de enquête weergegeven.

Figuur 9 - Samenwerking tussen de netwerken

	<i>afstemming</i>	<i>overlap</i>	<i>witte vlekken</i>
Stichting VMBO	<i>incidenteel</i>	<i>incidenteel</i>	<i>structureel</i>
Swv Eindhoven	<i>incidenteel</i>	<i>nee</i>	<i>incidenteel</i>
Swv Helmond	<i>structureel</i>	<i>nee</i>	
Netwerk Impuls/Beroepskolom	<i>incidenteel</i>	<i>nee</i>	<i>incidenteel</i>
Netwerk doorlopende leerlijnen	<i>structureel</i>	<i>nee</i>	<i>nee</i>
Aansluitingsnetwerk			
Platform beroepsdidactiek	<i>structureel</i>	<i>nee</i>	<i>incidenteel</i>
RPA/KOA	<i>structureel</i>	<i>nee</i>	<i>incidenteel</i>
Ondernemende Stad	<i>structureel</i>	<i>nee</i>	<i>incidenteel</i>
Technocentrum	<i>structureel</i>	<i>nee</i>	
Netwerken Z & W	<i>structureel</i>		<i>nee</i>

Hoewel het overzicht bevestigt dat de netwerken relatief complementair zijn en er niet of weinig overlap lijkt te zijn, is er de nodige kritiek als het gaat om de afstemming en samenwerking. In een aantal gevallen geeft men zelfs aan dat er zo weinig contact is tussen netwerken dat het moeilijk te beoordelen valt of en hoe groot de overlap is. Er is in de regio overlap tussen de activiteiten van de samenwerkingsverbanden in het vmbo en de netwerken van de ROC's, maar het is onvoldoende duidelijk in hoeverre de overlap directe negatieve effecten heeft. Het Aansluitingsnetwerk van ROC Eindhoven geeft bijvoorbeeld aan geen regelmatig *structureel* overleg te hebben met de beide samenwerkingsverbanden VO, met MKB Leerbanen en het Vmbo-Platform Zuid-Nederland. Er vindt wel regelmatig overleg plaats tussen bijvoorbeeld het Vmbo-project in de zorgsector en het Aansluitingsnetwerk van het ROC Eindhoven. In Helmond is het netwerk 'doorlopende leerlijnen' van vmbo en ROC Ter AA sterk verbonden met het samenwerkingsverband VO en onder dezelfde coördinatie gebracht, waardoor afstemming is gerealiseerd. Afstemming met andere netwerken zoals MKB Leerbanen is minder of niet aanwezig.

Een gevolg van het gebrek aan communicatie en afstemming is dat zaken blijven liggen:

- de samenwerking tussen scholen en bedrijfsleven komt onvoldoende van de grond,
- de kennisontwikkeling en -deling blijft achter (onderzoek, know-how sharing),
- de transfer van ervaringen en producten opgedaan in projecten is gering; projecten zijn vaak te zeer geïsoleerd,
- de sturing van het onderwijs vanuit een sociaal-economische agenda komt onvoldoende van de grond.

De netwerken zelf oordelen kritisch over de samenhang in de regio. Het ontbreekt aan regie. Er is geen overzicht, er is geen duidelijk gezicht of aanspreekpunt en er is geen regionale bestuurlijke aansturing. Partijen hebben grote behoefte aan een vorm van coördinatie, die de verschillende netwerken en activiteiten samenbrengt. De intentie is niet direct om te komen tot een reductie van netwerken of activiteiten, maar wel om synergie te bereiken, overlap en witte vlekken te voorkomen en om de energie gericht te kunnen inzetten. In een discussie over de wijze waarop regionale regie tot stand zou moeten komen, onderkennen de partijen dat de oplossing niet gezocht moet worden in één over-

koepelend netwerk of één alles coördinerende regievoerder. Daarvoor zijn de werkgebieden, ook sectoraal, te specifiek en is het veld van deelnemende organisaties te complex.

De oplossing zou eerder gevonden kunnen worden in een combinatie van drie aspecten:

- Het opstellen van een gemeenschappelijke regiovisie met betrekking tot de beroepskolom. Wat zijn gezamenlijke ambities? Waar lopen wensen en ideeën parallel? Hoe kan een verbinding gemaakt worden tussen de sociaal-economische ontwikkelingen van de regio en het beroepsonderwijs?

Bouwstenen van een dergelijke regiovisie zijn aanwezig, bijvoorbeeld in de voorbereiding van het regionaal arrangement, in de samenwerking tussen mbo en hbo en in een aantal recent uitgevoerde onderzoeken (onder meer ook naar de regionale arbeidsmarkt).

- Het opstellen van een regionale agenda voor de beroepskolom. Daarin stellen partijen gezamenlijk prioriteiten en worden afspraken gemaakt over activiteiten, beoogde resultaten en samenwerking. De agenda moet voorkomen dat er grote faseverschillen optreden, waarbij scholen onderling te ver uiteen komen te liggen op thema's die essentieel zijn voor de doorlopende lijnen in de beroepskolom. Het maken van een gezamenlijk portfolio voor de hele regio is een goed voorbeeld van een gemeenschappelijke agenda.

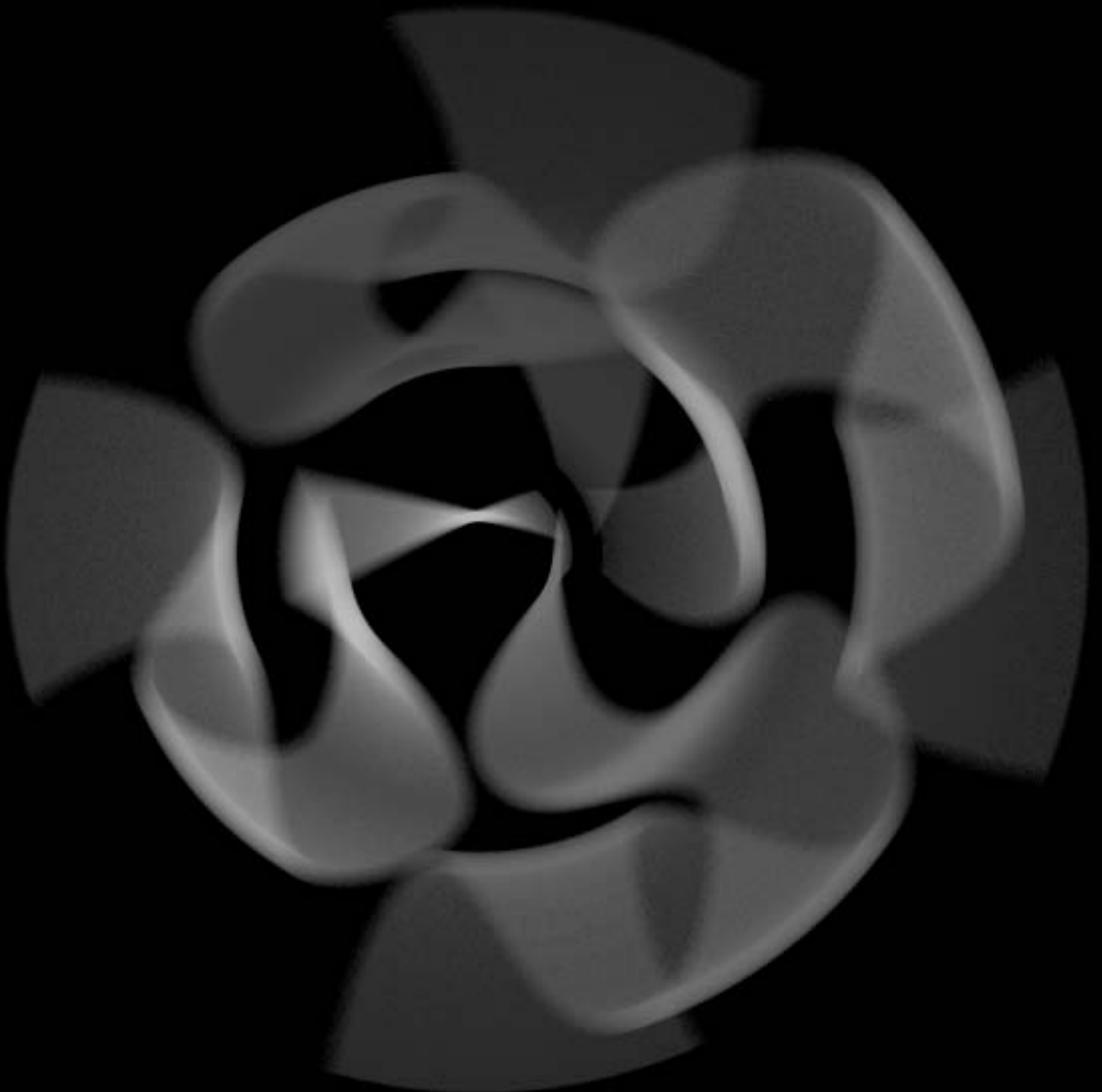
- Het formeren van een regiegroep, bestaande uit scholen en bedrijven.

Hoewel het een illusie is om vanuit één centrum alle activiteit te kunnen overzien, laat staan sturen, lijkt het wél zinvol om een platform te creëren waarop partijen elkaar treffen om informatie uit te wisselen en - zo mogelijk - toewerken naar een regiovisie en regioagenda. Tijdens de bijeenkomst voor het Regioportret bleek het nut van een platform voor uitwisseling en discussie.

Netwerken en samenwerking hebben een dynamisch karakter. Samenstelling, vitaliteit en doelen veranderen met ontwikkelingen in de regio. Het is dan ook niet zinvol

om een aspect als regie (groep, agenda, visie) op te vatten als een statisch gegeven. Ook op het niveau van de regie over netwerken gaat het om een dynamische functie, die door partijen zelf doelmatig en accuraat gehouden moet worden.

Bijlage: Overzicht netwerken

1. Overzicht aansluitingsnetwerken

Sectoroverstijgend

- Netwerk Impuls en Beroepskolom ROC Eindhoven
- Netwerk “Doorlopende Leerlijnen” ROC Ter AA
- Stichting VMBO Zuidoost-Brabant
- Regionaal arrangement i.o. Eindhoven
- Regionaal arrangement i.o. de Kempen
- Samenwerkingsverband VO/SVO Helmond e.o./ Netwerk VMBO (MBO)
- Samenwerkingsverband VO/SVO Eindhoven-Kempenland
- Fontys aansluitingsnetwerk MBO-HBO
- MKB Leerbanen
- Vmbo-platform Zuid-Nederland
- Regionaal Platform Arbeidsmarkt Brabant (RPA)
- Fontys platform beroepsdidactiek
- Ondernemende stad Helmond

Netwerken 1, 2, 3, 6, 7, 8 en 9 hebben een sectorspecifieke onderstructuur

Sectorspecifiek

Techniek

- Technocentrum Zuidoost-Nederland (inclusief Programma Horizon)
- De SPOMM
- Schildersvakcentrum SPOS - ROC Eindhoven - ROC Ter Aa
- Opleidingencentrum Bouw Mierlo - ROC Ter AA
- Opleidingencentrum Installatietechniek Helmond, ROI Brabant - ROI Zuidoost - ROC Ter AA

Zorg en Welzijn

- Stageplein Zorg (Regionaal Bureau Beroepspraktijkvorming RBB) en Regionaal overleg Zorg Onderwijs (RZO)
- Project VMBO (zorgsector)

2. Korte beschrijving per netwerk

<i>Netwerk</i>	Netwerk Impuls en Beroepskolom ROC Eindhoven
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend VMBO - MBO - HBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>ROC Eindhoven bestaat uit tweeëntwintig, relatief autonome, branchescholen die verspreid zijn over de sectoren techniek, economie, zorg & welzijn en educatie en voortgezet onderwijs. Tussen de ROC's en de toeleverende VMBO-scholen, de HBO-instellingen en de bedrijven in de regio bestaan op het terrein van de aansluiting diverse, vaak historisch gegroeide, contacten en samenwerkingsrelaties. De activiteiten zijn dikwijls gekoppeld aan een specifieke opleiding of leerling-groep maar branchebrede activiteiten komen ook regelmatig voor. De activiteiten lopen uiteen van voorlichting, overdracht/monitoring, programmatische- en pedagogisch/ didactische afstemming en uitwisseling van docenten. Ten behoeve van een betere aansluiting onderwijs-bedrijven hebben de ROC's OAC's opgericht (onderwijs-arbeidsmarkt commissies). Zo'n commissie bestaat uit vertegenwoordigers van de branche, de opleiding en een kennis-centrum beroepsonderwijs bedrijfsleven.</p> <p>In 2001 zijn de aansluitingactiviteiten op initiatief van het College van Bestuur onder centrale ROC-regie gebracht met als doel:</p> <ul style="list-style-type: none">■ zicht krijgen op diverse aansluitingsactiviteiten (o.m. door monitoring)■ stimuleren, faciliteren en stroomlijnen van aansluitingsinitiatieven■ bevorderen van horizontale afstemming en kennisuitwisseling, effectievere besteding van middelen■ initiëren van ROC-brede activiteiten, bij voorkeur in regiobreed verband, dus i.s.m. andere ROC's en/of netwerken (o.a. doorstroomdossier, portfolio, voorlichting)■ centrale verbindingschakel, krachtige speler zijn (visie uitdragen, belangenbehartiger) in regionale en landelijke (beleids)netwerken t.b.v. versterking beroepskolom. <p>De regiefunctie is gedelegeerd aan de centraal <i>directeur projecten onderwijs</i>. Ten behoeve van ondersteuning en monitoring van de aansluitingsactiviteiten is een coördinator aangesteld. De ROC's dienen jaarlijks projectplannen in volgens een standaardformat (doelen, beoogde resultaten, samenstelling werkgroepen VMBO/MBO, MBO/HBO, inzet van middelen). De ROC's zijn zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van de plannen. Voor horizontale afstemming en visie-ontwikkeling is met ingang van januari 2004 een zogenaamde <i>werkgroepcontactgroep</i> actief, bestaande uit afgevaardigden van de ROC's, (adjunct-directeuren /stafmedewerkers) onder voorzitterschap van de centraal directeur projecten onderwijs.</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>ROC-breed studiejaar 2003-2004</p> <p>1. <i>Doedagen</i></p> <p>Beroepsoriënterende activiteiten op ROC's voor leerlingen (VMBO-t) van het Pleincollege Eckart en het Montessori-college ROC Eindhoven. Tevens vindt verbreding plaats naar andere gedeelde vmbo-scholen met een theoretische leerweg, i.c. het Heerbeekcollege, het Stedelijk College en de afdeling vavo van de school voor volwasseneneducatie van ROC Eindhoven.</p>

2. Digitale projectomgeving

Databank met producten van de Impulsprojecten die toegankelijk is voor alle ROC's en VMBO-scholen.

3. Geïntegreerde trajecten t.b.v. verbetering doorstroom van educatie naar beroepsopleiding.

Deze reeds ontwikkelde trajecten (gecombineerd NT2 en beroepsopleiding) worden geïmplementeerd en bijgesteld.

4. Competentiewijzer (MBO-HBO).

Fontys ontwikkelt samen met ROC Eindhoven (en andere ROC's) een instrument, dat MBO-deelnemers kunnen gebruiken om zicht te krijgen op reeds ontwikkelde competenties en nog te ontwikkelen competenties die relevant zijn voor het welslagen in het HBO.

5. Terugkoppeling Fontys-ROC Eindhoven.

De resultaten van de deelnemers van ROC Eindhoven worden teruggekoppeld.

6. Terugkoppeling MBO-VMBO.

De vorig jaar in gang gezette terugkoppeling van resultaten van eerstejaars deelnemers naar de toeleveranciers zal geëvalueerd en verbeterd worden. De analyse vindt plaats op twee niveaus: management en decanen.

7. Regioschets (V)MBO

Op basis van cfi-gegevens en eigen gegevens wordt de doorstroom VMBO-MBO in de regio in kaart gebracht. De gegevens geven inzicht in hoeverre de doorstroom VMBO-MBO conform de doorstroomregeling verloopt. Analyse van de gegevens genereert beleidsinformatie voor zowel vmbo als mbo.

8. Doorstroomdossier

Het doorstroomdossier Voortgezet Onderwijs-MBO (een gezamenlijk ontwikkelproduct van alle ROC's en VMBO's dat in 2003 ingevoerd is in de hele regio Eindhoven) is geëvalueerd met alle betrokkenen en aangepast. De komende jaren wordt het doorstroomdossier verder ontwikkeld in de richting van een portfolio.

9. Portfolio

Drie vmbo-scholen gaan samen met ROC Eindhoven een digitaal portfolio ontwikkelen. Het doorstroomdossier dient hiervoor als basis. Het ontwikkeld digitaal portfolio wordt uitgetest en zal verbreed worden naar een portfolio voor de hele regio (analoog aan het huidige doorstroomdossier).

10. Assistent-opleiding.

In het kader van de tijdelijke beleidsregel zijn een werkgroep (alle vmbo-scholen uit de regio met een basisberoepsgerichte leerweg en ROC Eindhoven) en een ontwikkelgroep assistent-opleiding ingericht. De assistent-opleiding wordt niet per VMBO-school ingericht; er is gekozen voor een regionale aanpak. De ontwikkelgroep formuleert voorstellen voor 2 pilots.

11. Aansluiting VMBO- niveau 1

Deelname van ROC Eindhoven aan het project van de Stichting VMBO Zuidoost-Brabant t.b.v. de verbetering van de aansluiting VMBO-niveau 1.

12. Leerwerktrajecten

Een werkgroep met vertegenwoordigers van de vmbo-scholen en de ROC's volgen de leerwerktrajectleerlingen in het mbo en dragen nieuwe leerwerktrajectleerlingen 'warm' over.

Activiteiten/projecten

Per sector 2003-2004

Voorlichting en afstemming

Bij alle scholen zijn alle docenten over het nieuwe vmbo voorgelicht. Hierbij zijn aan bod gekomen: de nieuwe programma's, exameneisen en pedagogisch-didactische vernieuwingen die hieraan gekoppeld zijn.

In mindere mate is informatie uitgewisseld tussen docenten MBO/VMBO. Het is gebleken dat samenwerking in project- of werkgroepen deze uitwisseling efficiënter maakt. Tijdens de samenwerking op het gebied van programmatische en pedagogisch/didactische afstemming leert men elkaars schooltype echt goed kennen, worden netwerken gevormd / onderhouden en is de afstemming efficiënter.

Relatie onderwijs-bedrijfsleven

De scholen voor Bouwkunde & Bouwtechniek, Hout-, Meubel- & Interieurafwerking, Handel & Marketing, Mode, Installatietechniek en de Zorgsector onderhouden gestructureerde contacten met het bedrijfsleven (zie onder projecten).

Op alle 22 scholen vinden activiteiten plaats in het kader van de versterking van de beroepskolom. Enkele projecten worden hieronder met name genoemd.

De school voor Werktuigbouwkunde en Metaal werkt aan het project 'Cogel-M'. In dit project wordt, i.s.m. het consortium PGO, een pedagogisch-didactisch model (beroepstaakgestuurd leren) ontwikkeld voor niveau 1 en 2.

De scholen voor Handel & Marketing en Mode ontwikkelen in het kader van het project 'Het Eindhovens model' (innovatiearrangement impuls) een pedagogisch-didactisch model voor competentiegericht leren. In het project wordt samengewerkt met twee VMBO-scholen, hbo-instellingen en het Kenniscentrum Handel. Het Eindhovens model behelst een vergaande vorm van competentiegericht leren, waarbij deelnemers door middel van 'scripts' mede zelf hun opleiding ontwerpen. Ook het bedrijfsleven heeft als leverancier van opdrachten een rol in de ontwikkeling van het curriculum.

De scholen voor de Zorgsector en de Welzijnssector kennen diverse projecten die in het teken staan van programmatische en pedagogisch-didactische aansluiting. Sedert jaren werken deze scholen samen met VMBO-vertegenwoordigers aan een betere aansluiting VMBO-MBO. De school voor de Zorgsector heeft samen met het VMBO, HBO en de zorginstellingen een regionaal platform ingericht. Dit platform wil de beroepskolom in de regio versterken. Een eerste aanzet hiertoe is reeds gegeven door de inrichting van een stagebureau, dat voor alle praktijkinstellingen en onderwijssectoren de stages coördineert.

De scholen voor de Zorgsector en Welzijnssector werken samen met 5 Kempense scholen aan de ontwikkeling van een portfolio (t.b.v. de overgang VMBO-MBO) en gaan samenwerking-relaties opzetten met de theoretische leerweg (nu is er veelal samenwerking met beroepsgerichte leerwegen en hun vertegenwoordigers. Omdat gemiddeld 50% van de instroom uit leerlingen van de theoretische leerweg bestaat, liggen hier voldoende uitdagingen).

Bij de scholen voor Economie en administratie, Handel & Marketing, Mode, LMP en Bouwkunde & Bouwtechniek, Hout-, Meubel- & Interieurafwerking is veel aandacht voor de

aansluiting met het HBO. Zo heeft LMP een elektronische leeromgeving ontwikkeld, is Handel en marketing en Mode samen met Economie en administratie bezig geweest met de ontwikkeling van verkorte hbo-trajecten, en heeft het hbo (Fontys Hogescholen en Hogeschool Zuyd) een prominente rol in de ontwikkeling van het Eindhovens model. De scholen voor Bouwkunde & Bouwtechniek, Hout-, Meubel- & Interieurafwerking ontwikkelen samen met Fontys bacheloropleidingen. De school voor ICT werkt intensief samen met de vmbo-scholen voor ICT (Pleincollege de Burgh en Kempenhorst) op het gebied van programma en examinering en scholing en certificering van de VMBO-docenten. De scholen voor Horeca, Brood & Banket, Facilitaire Dienstverlening, Toerisme en Recreatie ontwikkelen samen met vmbo-scholen in het zogenaamde 'consumptief netwerk' o.a. modellen voor vrijstellingen en leermaterialen.

Geïntegreerde trajecten Door samenwerking tussen 'Taalplus plus' (scholen voor voortgezet onderwijs (Montessoricollege) en volwasseneneducatie) en een aantal MBO-scholen zijn er de afgelopen jaren trajecten ontwikkeld voor anderstaligen die een beroepsopleiding volgen en tegelijkertijd op maat en op het beroep toegesneden Nederlands leren. Deze trajecten leiden anderstaligen op een efficiënte manier (qua tijd en inzet van middelen) op voor een beroep. Waren deze trajecten niet beschikbaar dan zou men eerst Nederlands moeten leren en pas daarna het beroep.

Contactgegevens

Mw. M. Bekkers (Directeur projecten onderwijs) - ROC Eindhoven
Postadres Sterrenlaan 10
5631 KA Eindhoven
Tel. 040 - 269 40 03
E-mail mhm.bekkers@roceindhoven.nl

Dhr. J. Heesterbeek (Coördinator Netwerk Impuls en beroepskolom) - ROC Eindhoven
Postadres Sterrenlaan 10
5631 KA Eindhoven
Tel. 040 - 269 40 03
E-mail jack.heesterbeek@roceindhoven.nl

<i>Netwerk</i>	'Doorlopende leerlijnen' VMBO Helmond/Peelland en ROC Ter AA
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend VMBO - MBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>ROC Ter AA verzorgt onderwijs in zes afdelingen: economie, zorg & welzijn, werktuigbouw, bouwtechniek, elektro & ict en educatie. Iedere afdeling heeft ten behoeve van een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt een Branche-Onderwijs-Platform (BOP) ingericht. In een BOP zijn de branche en ROC Ter AA vertegenwoordigd.</p> <p>Tussen de ROC Ter AA, de toeleverende VMBO-scholen, de HBO-instellingen en de bedrijven in de regio bestaan op het terrein van de aansluiting diverse contacten en samenwerkingsrelaties. De activiteiten lopen uiteen van voorlichting, overdracht/monitoring, programmatische en pedagogisch-didactische afstemming en gezamenlijke opleiding aan jongeren, werkenden en werkzoekenden (leerwerkbedrijven). De activiteiten gericht op jongeren en de toeleverende vmbo-scholen zijn in samenhang gebracht met de activiteiten van het samenwerkingsverband vo/svo. Vanuit ROC Ter AA is sprake van een integrale benadering waarbij de onderwijsdirectie en het hoofd trajectbureau de belangrijkste contactpersonen zijn voor voortgezet onderwijs en HBO.</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>ROC Ter AA studiejaar 2003-2004</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Leerwerktrajecten.</i> Versterking leerwerktrajecten binnen de Basisberoepsgerichte Leerweg in het kader van de aangepaste basisvorming/realisatie doorlopende leerlijn naar beroepsonderwijs Beroepsbegeleidende Leerweg niveau 2 (niveau 1 of educatie). 2. <i>Versnelde trajecten in de beroepskolom.</i> Realiseren van een versneld doorlopend onderwijstraject van leerjaar 3 en 4 VMBO 'gemengde leerweg plus' tot en met leerjaar drie/vier van de Beroeps Opleidende Leerweg (niveau 4) d.m.v. de ontwikkeling van een geïntegreerde versnelde route met een doorstroomprogramma naar HBO. In 2003-2004: Zorg/welzijn naar SPW 4, Elektro/ict naar elektro 4, economie naar internationale handel/groothandel 4, werktuigbouw naar werktuigbouw 4 en bouwkunde naar bouwkunde 4. 3. <i>Doorstroomdossier: studie en beroepskeuze. (digitaal portfolio)</i> Het ontwikkelde studieregistratiesysteem, portfolio met studiewijzer en draaiboek studie- en beroepskeuze vertalen naar een doorstroomdossier bestaande uit een examendossier en loopbaanwijzer. 4. <i>Geïntegreerde trajecten educatie en beroepsonderwijs.</i> 5. <i>Assistent-opleiding niveau 1.</i> In het kader van de tijdelijke beleidsregel werken alle vmbo-scholen uit de regio met een basisberoepsgerichte leerweg en ROC Ter AA samen t.b.v. een sluitende regionale aanpak. 6. <i>Voorlichting en afstemming.</i> De trajectbegeleiders van het ROC Ter AA verzorgen voorlichtingsbijeenkomsten op vmbo-scholen. Ze onderhouden directe contacten met de decanen van de diverse toeleverende scholen t.b.v. de 'warme' overdracht van leerlingen.

ROC Ter AA organiseert tenminste eenmaal per jaar een themabijeenkomst tussen decanen en docenten/trajectbegeleiders ROC Ter AA.

In samenwerking met het bedrijfsleven en het vmbo worden de volgende activiteiten jaarlijks ingepast:

school- en beroepenmarkt in Deurne, Asten/Someren, Gemert en Helmond voor leerlingen leerjaar 3/4 voortgezet onderwijs

Doedagen. (ROB-manifestatie). Dagen waarin leerlingen leerjaar 2 voortgezet onderwijs kennis kunnen nemen van het beroepsonderwijs en bedrijfsleven in de regio Helmond/Peelland.

Meeloopdagen. Leerlingen leerjaar 4 VMBO maken kennis met het onderwijs bij ROC Ter AA.

7. Project Interscolaire loopbaanbegeleiding allochtone jongeren Helmond e.o.

Project van Gemeenten Helmond, Knippenberg Vakcollege (vmbo) en ROC Ter AA met inzet van een maatschappelijk werker de loopbaan van allochtone jongeren gezamenlijk begeleiden.

8. Gezamenlijke huisvesting vmbo en mbo

Het Vakcollege Knippenberg (voorheen TKC) leerjaar 3 en 4 en het ROC Ter AA delen gezamenlijke huisvesting in het gebouw Keizerin Marialaan 2-4 te Helmond.

Contactgegevens

Dhr. H. Somers (directeur onderwijs)
Mw. N. Baars (hoofd trajectbureau)
Adres Keizerin Marialaan 2
5702 NR Helmond
Tel. 0492 - 507900
E-mail h.somers@roc-teraa.nl
n.baars@roc-teraa.nl

<i>Netwerk</i>	Stichting VMBO Zuidoost-Brabant
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend VMBO - MBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Dit samenwerkingsverband bestaat uit 12 VMBO-scholen in de regio Zuidoost-Brabant. Aanleiding tot de oprichting in 1998 was bundeling van krachten om de technische afdelingen te revitaliseren. Later zijn de doelstellingen verbreed naar de algehele versterking van het VMBO in het licht van de regionale beroepskolom. De doelen luiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ tot stand brengen van samenwerking tussen VMBO-scholen onderling, tussen VMBO-scholen en de ROC's in de regio en tussen het VMBO en het lokale en regionale bedrijfsleven ■ imago- en kwaliteitsverbetering van het VMBO ■ rendementsverhoging van het beroepsonderwijs door verbetering van de doorstroom VMBO - MBO. <p>De stichting treedt tevens namens de VMBO scholen op als woordvoerder/belangenbehartiger in relevante regionale en landelijke (beleids)overlegsituaties met overheden, kennisinstellingen (o.a. ROC's en Technocentrum) en het bedrijfsleven.</p> <p>De stichting is een projectorganisatie. Dat wil zeggen: de stichting vraagt namens de scholen projecten aan. Dat kunnen zowel sectoroverstijgende als sector-/opleidingsspecifieke projecten zijn. Scholen maken toegekende subsidiemiddelen (o.a. impuls, Europese fondsen, Axis, O&O-fondsen) vervolgens over naar de stichting, van waaruit projecten worden gefinancierd. De projecten worden op verschillende wijzen uitgevoerd: of via afvaardiging van één docent per school in projectgroepen of via Interne Onderwijskundige Begeleiders (IOB'ers). Na afloop vindt overdracht plaats naar de andere docenten van de scholen. Het kleinschalige projectbureau van de stichting vervult zowel bij de ontwikkeling als implementatie een ondersteuningsrol. Het bestuur van de stichting bestaat uit bestuurs-/managementvertegenwoordigers van de deelnemende scholen.</p> <p>De stichting wil haar doelen realiseren middels:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ integrale vernieuwing van de didactiek, leerinhoud en fysieke leeromgeving van het VMBO ■ pedagogisch-didactische en programmatische afstemming tussen VMBO en MBO ■ bevorderen van maatwerk (initiëren van leerwerktrajecten e.d.) ■ mogelijkheden creëren voor leerlingstages en docentenstages ■ het verbeteren van relaties tussen scholen en regionale overheden en bedrijfsleven ■ het vervullen van een platformfunctie voor het uitwisselen van kennis.
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>De projecten die door de Stichting tot nu zijn/worden uitgevoerd zijn de volgende:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Samen Sterk (2000 en 2001)</i> <p>Dit project is gericht op het verhogen van de instroom van leerlingen in de technische afdeling. Hiervoor is subsidie verkregen van het ESF. Een onderdeel hiervan was Formule 1 (afgerond).</p>

Doel is het ontwikkelen van een netwerk van bedrijven/instellingen rond elke VMBO-school. Gestreefd wordt naar een professionele samenwerkingsrelatie tussen de school en de individuele bedrijven/instellingen.

2. Revitalisering van het VMBO (2001 en 2002)

Doel van dit project: het implementeren van bedrijfssimulaties in de beroepsgerichte vakken van de sector techniek (metaal en elektro) en de sectoren zorg/welzijn en handel/economie. Subsidie van het Ministerie van OCW in het kader van impulsregelingen voor het VMBO

3. Impulsprojecten VMBO (2002 en 2003)

De volgende impulsprojecten zijn uitgevoerd met behulp van extra gelden van OCW in het kader van impulsregelingen voor het VMBO.

Project 1 - Implementatie bedrijfssimulaties

Implementatie van bedrijfssimulaties in de afdelingen bouw, voertuigen- en installatietechniek.

Project 2 - Verrijksingsdeel Voedsel en Techniek

Ontwikkelen van een verrijksingsdeel voor Voedsel en Techniek voor de bovenbouw van het VMBO.

Project 3 - Optimaal (teleleren)

Doel: Leerlingen (op afstand) kennis te laten maken met moderne technieken. Leerlingen leren gebruik te maken van ICT in de techniek.

Project 4 - Servicecentrum Stages

Het project betreft de aanschaf en implementatie van het Leerlingvolgsysteem Infosys en de module Mitar voor een betere matching van stagiaires-functies. Hiermee kunnen capaciteiten van leerlingen en functieprofielen in een schaal van 1 t/m 5 worden gewaardeerd.

Project 5 - Infrastructuur

Doel: vormen van een uitdagende, krachtige leeromgeving, aangepast aan een nieuw onderwijsconcept.

Netwerkprojecten (2003-2005)

Doel van dit project: het intensiveren/formaliseren van de samenwerking tussen scholen uit de beroepskolom.

Subdoelen:

- het creëren van de functie 'Intern Onderwijskundig Begeleider' voor elke deelnemende school en het opleiden van de aangewezen functionarissen;
- het ontwikkelen van een onderwijsprogramma voor de leerlingen uit de categorie 'assistentenvariant' van het VMBO. Het programma heeft als kenmerken: projectmatig, competentiegericht, duaal, integratief avo/beroepsgericht, ongedeelde niveau 1 en 2 .

Deze projecten worden eveneens uitgevoerd met extra gelden van OCW in het kader van impulsregelingen.

Contactgegevens

Dhr. W. Peters (directeur) - Stichting VMBO Zuidoost-Brabant
Postadres p/a Onderwijs Service Groep
Postbus 47
5490 AA St. Oedenrode
Tel. 0413 - 480 816
E-mail w.peters@freeler.nl

<i>Netwerk</i>	Regionale arrangementen in oprichting (i.o.) Eindhoven en Kempen
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend VMBO - MBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Vanuit een historisch gegroeide situatie zijn er door de regio Zuidoost-Brabant twee aanvragen ingediend bij het ministerie van OC en W voor een regionaal arrangement (RA): één door de Kempische scholen en één door Eindhovense scholen. ROC Eindhoven is hoofdafnemer van zowel de Kempische als Eindhovense scholen en participeert derhalve in beide arrangementen. Een Regionaal Arrangement houdt in dat scholen onderling bindende afspraken mogen maken - in de vorm van convenanten - over het VMBO-aanbod in de regio, zonder dat hierbij gedetailleerde landelijke regelgeving in de weg staat. Doel van de arrangementen is enerzijds een evenwichtiger spreiding van het VMBO-aanbod in de regio en anderzijds een betere aansluiting van aanbod bij de veranderende behoeften van leerlingen, mbo en regionale arbeidsmarkt. Omdat het bepalen van een adequaat regionaal aanbod het beleid van individuele scholen te boven gaat, stelt OCW als voorwaarde voor toekenning dat er een regiovisie is opgesteld. Hierbij dienen alle relevante partijen betrokken te zijn geweest: alle vmbo-scholen, het vervolgonderwijs, de gemeenten en het regionale bedrijfsleven (profit- en non-profit instellingen). Voor de voorbereidingsfase stelt het ministerie subsidiegelden beschikbaar. Om hiervoor in aanmerking komen moet er een plan van aanpak worden ingediend.</p> <p>Het plan van aanpak voor een RA Eindhoven is inmiddels goedgekeurd door het ministerie. Het plan van de Kempen is nog niet goedgekeurd, wegens het ontbreken van een procedure voor het opstellen van een regiovisie (i.c. spreidingsplan). De Kempense scholen zijn momenteel bezig met de voorbereidingen van dit plan.</p> <p>Naast de planning van het aanbod hebben beide RA's i.o. inhoudelijke thema's op de agenda gezet. Voorbeelden hiervan zijn: programmatische, pedagogisch-didactische afstemming in de beroepskolom (o.a. doorlopende leerlijnen, portfolio, nieuwe didactiek, aansluiting onderwijs-bedrijfsleven) en integrale leerlingenzorg (o.a. warme overdracht, volgsysteem, koppeling met gemeentelijk achterstandenbeleid en provinciaal Jeugdzorgbeleid).</p> <p>Beide RA's i.o. kennen een bestuurlijke regiegroep, waarin bestuursvertegenwoordigers dan wel eindverantwoordelijke schoolleiders van de betrokken instellingen participeren, en werkgroepen - bestaande uit managementleden/beleidsmedewerkers van de deelnemende scholen - die de thema's op beleidsmatig niveau uitwerken. Periodiek worden stuurgroep en werkgroepen - afhankelijk van het thema - uitgebreid met inhoudelijke experts en vertegenwoordigers van bijvoorbeeld de gemeenten, provincie, Kamer van Koophandel, werkgeversorganisaties en Fontys Hogescholen.</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	Het uitgangspunt van de RA's i.o. is dat zoveel mogelijk aangesloten wordt bij bestaande initiatieven en netwerken. De toegevoegde waarde van het RA ziet men in het stroomlijnen en verknopen van relevante lopende projecten alsmede het in kaart brengen van witte vlekken.

Medio 2004 wordt het plan van aanpak van RA Eindhoven verwacht. Wanneer het werkplan verschijnt van RA Kempen is nog niet bekend.

Contactgegevens

Dhr. Drs. M. Stoker (voorzitter Centrale Directie) - Stedelijk College Eindhoven
Postadres Postbus 1310
5602 BH Eindhoven
Tel. 040 - 264 53 64
040 - 248 32 45
E-mail *dir@scehv.iae.nl*

Dhr. J. Bosch (Sector directeur) - Pius X Bladel
Postadres Tuinstraat 1
Postbus 169
5530 AD Bladel
Tel. 0497 - 361 261
E-mail *j.bosch@piusx-college.nl*

<i>Netwerk</i>	Regionaal samenwerkingsverband VO Eindhoven-Kempenland
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend VMBO - MBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>De Vereniging Regionaal Samenwerkingsverband VO Eindhoven-Kempenland (RSV-VO) heeft tot doel het realiseren van een samenhangende en effectieve zorgbreedte binnen het VMBO in de regio. Voortijdige schooluitval moet hierdoor worden voorkomen.</p> <p>In het samenwerkingsverband zijn verenigd alle scholen met VMBO alsmede het Praktijkonderwijs, het VSO-ZMOK (REC Cluster 4) en het ROC. Vanuit het RSV-VO bestaan zeer nauwe banden met onder meer het basisonderwijs en de samenwerkingsverbanden WSNS, instellingen voor Jeugdzorg (met name BJZ) en de gemeenten. De participerende scholen zijn:</p> <p><i>Kamer Eindhoven</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Christiaan Huygens College ■ De Eindhovense School ■ Helicon Opleidingen/de Groenschool ■ VSO-ZMOK de Korenaer ■ Novalis College ■ Pleincollege de Burgh ■ Pleincollege St. Joris ■ Pleincollege Eckart ■ Pleincollege Aloysius/de Roosten ■ Pleincollege Antoon Schellens ■ Pleincollege Nuenen (Nuenen) ■ Pleincollege Praktijkschool Eindhoven ■ De Rooi Pannen ■ ROC (afdeling VO) ■ Stedelijk College Eindhoven ■ Strabrecht College (Geldrop) <p><i>Kamer Kempenland</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Heerbeeck College (Best) ■ VMBO College Kempenhorst (Oirschot) ■ Pius X College (Bladel) ■ Rythovius College (Eersel) ■ Sondervick College (Veldhoven) ■ SG Were Di (Valkenswaard)
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>Het Zorgplan voor de periode 2001- 2004 voorziet in de operationalisering van de volgende maatregelen, voorzieningen, projecten en procedures die tezamen beogen een sluitende aanpak te zijn inzake de preventie van voortijdig schoolverlaten.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Basisvoorziening leerlingenzorg 2. Toegankelijkheid van het Leerwondersteunend onderwijs (LWOO), Praktijkonderwijs (PRO) en het Regionaal Expertisecentrum (REC)

3. Verbetering van de aansluiting (S)BaO - (S)VO
4. Ontwikkeling en implementatie van alternatieve leerroutes
 - Leerwerktrajecten binnen de basisberoepsgerichte leerweg (BBL), al dan niet inclusief leerwegondersteunend onderwijs (LWOO)
 - De Assistenten-variant (AV)
5. Verbetering van de aansluiting VMBO-MBO/BVE
6. Ontwikkeling en implementatie van de schoolinterne crisisopvang
7. Ontwikkeling en implementatie van diagnose- en trainingscentrum Crisiszorg REC Eindhoven.
8. Centraal Loket Zorgleerlingen waarin verenigd de Permanente Commissie Leerlingenzorg (PCL) en de unit Trajectbegeleiding
9. Preventieve Ambulante Begeleiding
10. Inzet schoolmaatschappelijk werk op scholen in de regio (schoolmaatschappelijk werk voor Eindhovense scholen was in 2001 reeds gerealiseerd)
11. Diverse activiteiten in het kader van de regionale samenwerking.

Aan het eind van de periode van het Zorgplan 2001-2004 wordt geconstateerd dat veel van het bovenstaande succesvol geoperationaliseerd is en aantoonbare resultaten oplevert. Een aantal onderdelen zijn, gezien hun aard, nog steeds in ontwikkeling.

Contactgegevens

Dhr. J. Edelhauser (Coördinator) - RSV-VO
Postadres Weegschaalstraat 3
5632 CW Eindhoven
Tel. 040 - 291 14 49
E-mail j.edelhauser@rsv-vo.nl

<i>Netwerk</i>	Samenwerkingsverband VO/SVO Helmond e.o./Netwerk VMBO (MBO)
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend VMBO - MBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Het samenwerkingsverband VO/SVO Helmond e.o./Netwerk V(MB)O(MBO heeft als doel het onderwijs op de betrokken scholen zodanig in te richten dat alle leerlingen uit de regio hun schoolloopbaan met een startkwalificatie afsluiten of - indien dat niet haalbaar blijkt - de leerlingen voor te bereiden op een arbeidsplaats in de regio. Het samenwerkingsverband richt zich hierbij speciaal op de doelgroep leerlingen waarvan vaststaat dat een (tijdelijk) orthopedagogische en orthodidactische benadering nodig is voor een ononderbroken leer- en ontwikkelingsproces.</p> <p>Het samenwerkingsverband is een dekkend netwerk van scholen voor V(MB)O, speciaal voortgezet onderwijs (Praktijkschool) en voortgezet speciaal onderwijs (REC IV/ZMOK), middelbaar beroepsonderwijs en educatie (ROC en AOC), almede instellingen voor Jeugdzorg en schoolbegeleiding. Daarnaast neemt ook de Gemeente Helmond (mede namens de regiogemeenten) en de jeugdzorginstelling BJ Brabant deel aan het samenwerkingsverband. De deelnemende scholen zijn: het Commanderie College in Gemert. De Helmondse scholen Dr. Knippenbergcollege, Ter Kemenade college, Jan van Brabant College, St.Joseph IVO-Mavo, De Hilt, 't Nieuwveld, ROC Ter AA, AOC Helicon opleidingen, het Varendonck-College in Asten en de instelling VO Deurne.</p> <p>Het samenwerkingsverband kent een stuurgroep/kerngroep, waarin bestuursvertegenwoordigers dan wel eindverantwoordelijke managementleden van de betrokken instellingen participeren. De stuurgroep stelt de doelen vast, bepaalt op hoofdlijnen het programma van het samenwerkingsverband en geeft de organisatorische kaders aan voor de uitvoering. De dagelijkse bestuurlijke en organisatorische taken (op bovenscholens niveau) zijn gedelegeerd aan een <i>coördinator</i>. Voor deze functie heeft de gemeente Helmond in het kader van het grote stedenbeleid expertise beschikbaar gesteld zodat de link met het project de Ondernemende stad, waarin onderwijs, bedrijfsleven en overheid samenwerken, is gewaarborgd.</p> <p>Voor de uitvoering van het programma, dat is uitgewerkt in aantal concrete thema's, heeft de stuurgroep twee <i>projectgroepen</i> in het leven geroepen: de projectgroep <i>zorgstructuur</i> en de <i>projectgroep doorlopende leerlijnen</i>. Deze projectgroepen waarin VMBO-directeuren participeren, zijn belast met de aansturing van het innovatie- en implementatieproces. De projectgroepen kennen op hun beurt <i>werkgroepen</i> ter voorbereiding en begeleiding van het innovatieproces en <i>netwerken</i> voor interschoolse uitwisseling van ervaringen, collegiaal leren en gezamenlijke ontwikkelactiviteiten. Aan deze activiteiten wordt deelgenomen door VMBO-directie en middenkader.</p> <p>De exacte (bestuurlijke) verantwoordelijkheden, taken, overlegstructuren en besluitvormingsprocedures van het samenwerkingsverband zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst en samenwerkingsreglement.</p>

Het samenwerkingsverband onderhoudt met diverse andere netwerken in de regio een samenwerkingsrelatie, bijvoorbeeld met de Stichting Streekontwikkeling de Peel (streekplatform). Hierin werken gemeenten, bedrijfsleven en kennisinstellingen samen aan de versterking van de sociaal-economische infrastructuur.

Een andere belangrijke samenwerkingspartner is de stichting VMBO Zuidoost-Brabant. Alle VMBO-scholen van het samenwerkingsverband zijn tevens lid van deze stichting. Met de stichting vindt afstemming plaats over het programma. Zo heeft het samenwerkingsverband, met het oog op kennisverspreiding en het voorkomen van overlap, een aantal van haar projecten ondergebracht bij de stichting VMBO Zuidoost-Brabant. Bijvoorbeeld: het project mechatronica en het project food en techniek. Ook de netwerkprojecten op het vlak van de vernieuwing van de beroepspedagogiek en -didactiek zijn ondergebracht bij de stichting VMBO Zuidoost-Brabant.

Verder participeert het samenwerkingsverband, tezamen met het samenwerkingsverband VO/SVO Eindhoven-Kempenland in de stuur- en projectgroep van de Regiovisie Jeugd Zuidoost-Brabant. Doel is te komen tot een nauwe samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg (o.a. één loket leerlingzaken/bureau jeugdzorg, gezamenlijk zorgaanbod).

Activiteiten/projecten

De projectgroep Zorgstructuur heeft werkgroepen ingericht rondom de thema's:

1. Autisme
2. Permanente Commissie Leerlingzorg
3. Praktijkonderwijs.

Daarnaast zijn er netwerken *zorgcoördinatoren* en *orthopedagogische onderwijsvoorziening* actief.

Bij projectgroep Doorlopende leerlijnen zijn de werkgroepen bezig met uitwerking van de thema's:

1. Doorstroomdossier
2. Versnelde trajecten in de beroepskolom
3. Leerwerktrajecten.

Contactgegevens

Dhr. C. Dahmen (coördinator) ROC Ter AA / Gemeente Helmond
Postadres Postbus 490
5700 AL Helmond
Tel. 0492 - 507 900 / 0492 - 587 711
E-mail c.dahmen@roc-teraa.nl / c.dahmen@helmond.nl

<i>Netwerk</i>	Fontys aansluitingsnetwerk MBO-HBO
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend MBO - HBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Fontys hogescholen bestaat uit 40 verschillende, relatief autonome instituten die gericht zijn op een bepaalde sector of branche. Binnen elk instituut worden enkele hbo-opleidingen uitgevoerd. Mbo'ers vormen voor Fontys een belangrijke instroomcategorie. Jaarlijks stromen alleen al in de voltijdsopleidingen van Fontys zo'n 1500 mbo'ers in, hetgeen ongeveer 20 procent betekent van de totale voltijdsinstroom. Circa 75% hiervan komt van 8 ROC's: ROC Midden Brabant; Koning Willem I College, ROC-Eindhoven, ROC Ter Aa, ROC De Leijgraaf, Gilde Opleidingen, Arcus College en Leeuwenborgh Opleidingen. Na een jaar is ruim een kwart van de groep mbo'ers weer verdwenen: soms geswitched maar meestal uitgevallen. Reden genoeg voor Fontys om de doorstroom mbo-hbo hoog op de agenda te plaatsen.</p> <p>Vanaf 2002 is Fontys met de 8 ROC's een structureel werkoverleg gestart. Deelnemers aan dit werkoverleg Fontys-ROC's zijn:</p> <p>ROC's</p> <p>Nelly Baars (ROC Ter Aa) <i>n.baars@roc-teraa.nl</i> Marga Bekkers (ROC-Eindhoven) <i>marga.bekkers@roceindhoven.nl</i> Ellie Coumans (ROC Midden Brabant) <i>ecoumans@rocmnb.nl</i> Jouke Dijkstra (Koning Willem I College) <i>j.dijkstra@kw1c.nl</i> Paul Peters (Arcus College) <i>ppeters@arcuscollege.nl</i> John Schobben (ROC Leijgraaf) <i>john.schobben@leijgraaf.nl</i> Jo Soogelée (Leeuwenborgh Opleidingen) <i>j.soogelee@leeuwenborgh.nl</i> Patrick Tummers (Gilde Opleidingen) <i>ptummers@rocgilde.nl</i></p> <p>Fontys</p> <p>Dimphy Hooijmaijers (ondersteuning FAC) <i>d.hooijmaijers@fontys.nl</i> Paul van der Plas (programma-manager) <i>p.vanderplas@fontys.nl</i> Jan Reinartz (coördinator FAC) <i>j.reinartz@fontys.nl</i> Johan van der Sanden (lector Fontys) <i>j.m.m.v.d.sanden@tue.nl</i></p> <p>Dit werkoverleg heeft een jaarplan met activiteiten beroepskolom opgesteld, afgeleid van het afsprakenkader dat de betrokken CvB's op 22 mei 2003 tekenden. Inmiddels zijn de aansluitingsactiviteiten 2002-2004 geëvalueerd en zullen de besturen van de betrokken instellingen op 1 november 2004 een nieuw afsprakenkader met streefnormen voor de periode 2004-2006 ondertekenen. Het werkoverleg Fontys-ROC's komt 7 keer per jaar bijeen en wordt voorgezeten door Paul van der Plas, programmamanager beroepskolom van Fontys. Deze functionaris werkt vanuit het Fontys Aansluitingscentrum (FAC)¹ en legt verantwoording af aan de Fontys Stuurgroep Beroepskolom die thans bestaat uit een lid van de Raad van Bestuur van Fontys, drie directeuren van Fontys instituten, de manager van de afdeling Onderwijs, de programmamanager beroepskolom, de coördinator van het FAC en een</p>

¹ De beschrijving staat op blz. 62

beleidsmedewerker. De stuurgroep gaat binnen Fontys over de besteding van de impuls gelden, die jaarlijks versleuteld worden over de Fontys-instituten naar rato van aantallen studenten. De instituten voeren voor dit geld instituutprojecten uit t.b.v. een betere doorstroom binnen de beroepskolom (zie volgblad). Jaarlijks worden de activiteiten gemonitord o.m. voor de externe verantwoording. Een deel van de Impuls gelden wordt centraal besteed aan instituut overstijgende projecten (zie onder activiteiten/projecten). Om de synergie tussen de instituutgebonden en instituut overstijgende projecten te bevorderen zijn vier consultants (accounts) van het Fontys Aansluitingscentrum toegewezen aan de diverse instituten van elk Fontyscluster. De accounts zijn ook betrokken bij het overleg dat de programmamanager beroepskolom periodiek voert met de contactpersonen aansluiting van de Fontys-instituten. Elk instituut heeft zo'n contactpersoon, meestal een docent met taakuren.

Activiteiten/projecten

- Periodiek werkoverleg Fontys-ROC's
- Organisatie jaarlijkse werkconferentie Fontys-ROC's
- Opstellen doorstroomagenda/afsprakenkader/jaarplan/evaluatie
- Terugkoppeling studieresultaten van mbo'ers in eerste jaar bij Fontys Hogescholen
- Meting kwalificatiewinst
- Ontwikkeling Fontys Competentiewijzer (FCW): assessment HBO-talent in het MBO
 - *De FCW is een instrument dat MBO-deelnemers in hun voorlaatste jaar kunnen gebruiken om zicht te krijgen op reeds ontwikkelde competenties en nog te ontwikkelen competenties die relevant zijn voor het welslagen in het HBO. De FCW wordt ingebed in de loopbaanbegeleiding MBO-HBO (projectleider Ankie Hendriks; Fontys Aansluitingscentrum)*
- Project uitvalpreventie bij eerstejaars Fontys Hogescholen (projectleider Cyrille van Bragt; Fontys Aansluitingscentrum)
 - *Kwalitatieve en kwantitatieve monitoring van de activiteiten van de Fontys instituten in de beroepskolom*
 - *Ontwikkeling staalkaart doorlopende leerwegen*
 - *Samenwerking bij innovatiearrangementen*
- Prognose aanstaand studiesucces (PASS)
 - *Trajectbegeleiders van ROC's hebben samen met het FAC een aantal indicatoren opgesteld, waarop toekomstige hbo-studenten gescoord worden op hun studiesucces bij Fontys. (projectleider Dimphy Hooijmaijers; Fontys Aansluitingscentrum)*

De digitale versie bevat links naar de uitgebreide projectbeschrijving.

Contactgegevens

Voor algemene informatie en gegevens van contactpersonen projecten:

Paul van der Plas (Programmamanager Beroepskolom ROC-Fontys) Fontys Hogescholen, FFB, afdeling onderwijs

Postadres Postbus 347
5600 AH Eindhoven
Tel. 0877 878596
E-mail p.vanderplas@fontys.nl

Activiteiten/projecten

Instituutsgebonden

De Fontys-instituten en ROC's ontplooiën uiteenlopende activiteiten op het terrein van de aansluiting MBO-HBO. De aandacht is met name gericht op loopbaanoriëntatie/voorlichting en het ontwikkelen van doorlopende leerwegen en verkorte leerroutes.

Zie voor het meest recente beschikbare overzicht van activiteiten (studiejaar 2002- 2003) de publicatie van P. van der Plas (2003) *Fontys en de versterking van de beroepskolom*, Fontys Facilitair Bedrijf, Afdeling onderwijs, Fontys Aansluitingscentrum.

Voorbeelden van lopende projecten:

Project doorstroom meo-heo regio zuid, Jacques Kals (Financieel Management)

Doorlopende leerroute ondernemerschap ROC - SB&RM - Jos Schuybroek en Peter Cox (Marketing Management en ROC Eindhoven)

Doorlopende leerweg MBO-onderwijsassistent naar PABO - Wim Verouden (Pabo-Eindhoven)

Doorstroommodule MBO-HBO Verpleegkunde - Henk Gloudemans en Hans Kuipers (Verpleegkunde en ROC Eindhoven)

Portfolio en elektronische leeromgeving Laboratorium-, milieu- en procestechiek -Toegepaste Natuurwetenschappen - Ton Marée en Cor Konings (TNW en LMP ROC Eindhoven)

Doorlopende leerwegen/projecten ict voor mbo'ers - Jos Boonen (Hogeschool Informatica)

Duale opleiding Werktuigbouwkunde voor mbo'ers met ervaring - Arie Verbeek (Werktuigbouwkunde)

Duale variant van de opleiding MBRT - Willem van Hoorn (Fontys Paramedische hogeschool)

Duale opleiding voor onderwijspersoneel ROC's - Peter van Schijndel/Piet Lem (PTH-Lerarenopleiding)

De digitale versie bevat links naar de uitgebreide projectbeschrijving.

Contactgegevens

Enkele sectorale netwerken MBO-HBO:

SPW-SPH: Sonja Nieuwenhuis (Fontys)

MEO-HEO Economie: Jacques Kals, Frans Beemster, Peter Kemper (Fontys)

HLO-MLO: Ton Maree (Fontys)

Elektrotechniek: Willem-Jan Verkerk (Fontys)

Werktuigbouwkunde: Arie Verbeek (Fontys)

PTH (technische lerarenopleiding): Jan Vonk (Fontys)

Sporthogeschool: Fred Geerdink (Fontys)

Zorg: Bernard Dieden (Fontys)

Pabo Eindhoven: Wim Verouden (Fontys)

<i>Netwerk</i>	Ondernemende Stad Helmond
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend VMBO - MBO
<i>Korte omschrijving</i>	In het netwerk De ondernemende Stad Helmond werken gemeente Helmond (afdelingen economie, sociale zaken en onderwijs), vertegenwoordigers VICH (Vereniging Industrieel Contact Helmond) BZW (Brabants-Zeeuwse werkgevers) en kennisinstellingen (ROC Ter AA, Vakcollege Knippenberg, AOC Helicon) samen. Activiteiten o.a.: <ul style="list-style-type: none"> ■ trajecten werken & leren beroepsonderwijs voor allochtone werkzoekenden ■ bestrijding jeugdwerkloosheid ■ trajecten voor werkzoekenden in de Foodregio ■ project mechatronica.
<i>Activiteiten/projecten</i>	In het project 'bestrijding jeugdwerkloosheid' zet het ROC Ter AA in op: <ul style="list-style-type: none"> ■ voorkomen voortijdige schooluitval ■ maatwerkscholing voor werkloze jongeren ■ maatwerkscholing voor werkende jongeren ter versterking van hun positie. De projectleider namens ROC Ter AA werkt nauw samen met de projectleiders van de gemeente en het bedrijfsleven. In de afstemming met de activiteiten van het netwerk 'doorlopende leerlijnen' is voorzien.
<i>Contactgegevens</i>	Dhr. J.Hessing - ROC Ter AA Postadres Postbus 490 5700 AL Helmond Tel. 0492-507900 E-mail J.Hessing@roc-teraa.nl

Netwerk

MKB Leerbanen

Categorie

Sectoroverstijgend
VMBO - MBO

Korte omschrijving

MKB-Bedrijven raken steeds meer betrokken bij het opleiden van leerlingen in het middelbaar en hoger beroepsonderwijs. Ook het voorbereidend beroepsonderwijs (VMBO) komt in beeld. Om ook jongeren in het VMBO de kans te geven op een praktijkgerichte manier hun diploma te halen, willen werkgevers leerbanen beschikbaar stellen waarin leerlingen onder begeleiding werken en leren tegelijk. Zo kunnen deze praktisch ingestelde jongeren een VMBO-diploma halen en op termijn een MBO-diploma. Ook voor voortijdig schoolverlaters en werkloze jongeren is een leerbaan een nieuwe kans om aan het werk te gaan en alsnog een MBO-diploma te behalen. Maar dan moeten die leerbanen er wel zijn. Zeker nu de economie verslechtert, vraagt dit extra inspanningen.

De regio heeft als doelstelling om de komende vier jaren 600 leerbanen te creëren. Het actieplan (nog in concept-versie) is primair bestemd voor VMBO-leerlingen die in het kader van een leerwerktraject (doorloopzone) een leerwerkplaats zoeken. Uitgangspunt daarbij is de mogelijkheid om met behoud van die baan door te stromen naar de beroepsopleidingen van het MBO. Daarnaast richt het regionaal actieteam Eindhoven zich ook op jongeren met een VMBO-diploma die willen beginnen aan een beroepsopleiding in het MBO en een bpv-plek zoeken (schakelzone) en voortijdige schooluitvallers (oppakzone).

De streefcijfers per jaar:

	2003	2004	2005	2006	totaal
1. VMBO'ers in lwt	30	60	100	160	350
2. leerlingen in schakelzone	10	15	30	45	100
3. voortijdig schoolverlaters	15	25	40	70	150
totaal	55	100	170	275	600

De kwalitatieve doelstellingen zijn:

Het terugdringen van het maatschappelijk probleem van voortijdig schoolverlaten door jongeren in staat te stellen een startkwalificatie te behalen middels een combinatie van werken en leren. Het voor leerlingen mogelijk maken om door middel van een zogeheten EVC-procedure en eventueel aanvullende scholing hun startkwalificatie te behalen.

Het voorzien in voldoende goed opgeleide medewerkers voor het MKB

Het optimaliseren van de bestaande regionale infrastructuur arbeid, onderwijs en overheid en deze versterken met een goede communicatie- en organisatiestructuur met als doel een goede afstemming tussen vraag en aanbod van leerbanen tot stand te brengen.

<i>Activiteiten/projecten</i>	Nog dit schooljaar zullen er 5 regionale satellietschoolbijeenkomsten gehouden worden. Er zijn vijf vooraanstaande VMBO-scholen aangemerkt als satellietschool. De belangrijkste taak van de satellietscholen is het betrekken van het regionale scholenveld (VMBO en ROC) bij het 10.000 MKB-Leerbanenplan.
<i>Actieplan</i>	Zodra het definitieve actieplan is vastgesteld, is het te downloaden op: www.mkblerbanen.nl/
<i>Contactgegevens</i>	Dhr. H.J. Bekkema (Regionaal secretaris) of mw. I. de Bruijn (Office Manager) MKB Oost Brabant Postadres Pettelaarpark 10 5216 PD Den Bosch Tel. 073 - 612 24 26 073 - 612 24 29 E-mail bekkema@mkb.nl / zuid@mkb.nl Website www.brabant.mkb.nl

<i>Netwerk</i>	VMBO-platform Zuid Nederland
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend VMBO - MBO
<i>Korte omschrijving</i>	
<i>Activiteiten/projecten</i>	
<i>Contactgegevens</i>	Dhr. G. van de Wende (Voorzitter VMBO-platform Zuid- Nederland) - Bureau educatie/onderwijs Provincie Noord-Brabant
Postadres	Postbus 90151 5200 MC Den Bosch
Tel.	073 - 681 28 12 (algemeen nummer) 073 - 681 22 10 (rechtstreeks)
E-mail	gvdwende@brabant.nl

<i>Netwerk</i>	Regionaal Platform Arbeidsmarkt Brabant (RPA)
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend VMBO - MBO - HBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Het RPA is een strategisch overleg over arbeidsmarkt- en onderwijsvraagstukken. De participanten zijn: de lokale overheid (B&W Eindhoven, Helmond, Bladel), werknemersorganisaties (districtshoofden FNV, CNV en MHP), werkgeversorganisaties (BZW, MKB Nederland, ZLTO) en kennisinstellingen (CvB van ROC Eindhoven en ROC ter AA Helmond). Het voorzitterschap berust bij het SRE², het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven.</p> <p>Het RPA beoogt een betere werking van de regionale arbeidsmarkt, nu en in de toekomst. De RPA-participanten hebben in 2001 ter bekrachtiging van de samenwerking een convenant gesloten. Voorheen werden RPA's gesubsidieerd door de landelijke overheid. In 2003 is subsidiëring gestopt. In de regio Eindhoven heeft het SRE de bekostiging overgenomen.</p> <p>Binnen het RPA is ten behoeve van de aansluiting onderwijs-bedrijfsleven een speciale werkgroep ingericht op tactisch/operationeel niveau: De Kerngroep Onderwijs Arbeid (KOA). Doel van het KOA is het realiseren van een betere structurele samenwerking tussen beroepsonderwijs en bedrijfsleven in Zuidoost-Brabant. De deelnemers zijn afkomstig van onder meer de gemeente Eindhoven en Helmond, Samenwerkingsverband Regio Eindhoven, Stichting VMBO Zuidoost-Brabant, Samenwerkingverband VO/SVO Helmond e.o./Netwerk VMBO – MBO, ROC Eindhoven, Fontys Hogescholen, Kamer van Koophandel Oost Brabant en het Technocentrum Zuidoost Nederland. Alle deelnemers zijn binnen hun eigen organisatie lijnverantwoordelijken dan wel beleidsdeskundigen op het vlak van aansluitingszaken (o.a. managers, beleidsmedewerkers, coördinatoren).</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>Het RPA richt zich op thema's als verbetering aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, reïntegratie, bestrijding (jeugd)werkloosheid en employability en jaagt in dat kader diverse initiatieven/projecten aan.</p> <p>Voorbeelden van initiatieven/ projecten op het terrein van de versterking relatie onderwijs-bedrijfsleven:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ banenplein ■ project drieslag behoud vakmanschap (afgerond) ■ regionaal convenant startkwalificatie.
<i>Contactgegevens</i>	<p>Dhr. P. van Leeuwen (secretariaat) - RPA</p> <p>Postadres Keizer Karelplein V Singel 8 5615 PE Eindhoven</p> <p>Tel. 040 - 259 45 96 040 - 259 45 40</p> <p>Mobiel 06 - 20399760</p> <p>E-mail p.vanleeuwen@rez.sre.nl</p>

² De beschrijving staat op blz. 62

Dhr. H. Timmermans (voorzitter) - KOA Tasc Management
Postadres Postbus 77
5240 AB Rosmalen
Tel. 073 - 528 00 30
E-mail htimm@tasc-management.com

<i>Netwerk</i>	Fontys platform beroepsdidactiek
<i>Categorie</i>	Sectoroverstijgend VMBO - MBO - HBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Het platform is een kenniskring die gekoppeld is aan het Fontys-lectoraat <i>Didactiek van het beroepsonderwijs</i>. Doel van het platform is kennis ontwikkelen (door o.m. experimenteel en actieonderzoek) en verspreiden over:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ leerprocessen van lerenden in de beroepskolom i.c. competentie- en arbeidsidentiteitsontwikkeling ■ kenmerken van krachtige en competentiegerichte leeromgevingen ■ het vormen van krachtige leerwerk gemeenschappen van studenten van de lerarenopleidingen en medewerkers van HBO, MBO, VMBO en onderzoeks- en ondersteuningsinstellingen. <p>Het platform wordt aangestuurd door een stuurgroep die bestaat uit management-/bestuursvertegenwoordigers uit de beroepskolom (o.a. ROC Eindhoven, OMO) en vertegenwoordigers (experts/beleidsmedewerkers) van de Fontysinstituten en het Fontys VMBO-centrum³. De stuurgroep fungeert m.n. als klankbord, initiator en verbindingschakel tussen kenniskring en onderwijsveld in de regio.</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	In het kader van de kenniskring worden allerlei kennisontwikkelingprojecten opgezet en uitgevoerd waarbij de vier O's (onderzoekers, ondersteuners, onderwijsmedewerkers en onderwijsdeelnemers) nauw samenwerken. Daar waar mogelijk en relevant wordt aangehaakt bij lopende projecten. De samenwerking met het project <i>leerwerktraject voor risicoleerlingen</i> van de stichting VMBO Zuidoost-Brabant is hiervan een voorbeeld.
<i>Contactgegevens</i>	<p>Dhr. J. van der Sanden (Lector Didactiek van het beroepsonderwijs) - Fontys Pedagogisch Technische Hogeschool Eindhoven</p> <p>Postadres Het Eeuwsel 1-2 5612 AS Eindhoven</p> <p>Tel. 0877 874 898</p> <p>E-mail j.vandersanden@fontys.nl</p>

³ De beschrijving staat op blz. 62

<i>Netwerk</i>	Technocentrum Zuidoost-Nederland (inclusief Programma Horizon)
<i>Categorie</i>	Techniek VMBO - MBO - HBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Het Technocentrum Zuidoost-Nederland is een intermediair tussen het technisch bedrijfsleven en technisch beroepsonderwijs (VMBO, MBO en HBO) die de kennis- en economische infrastructuur van de regio wil versterken door:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ samenwerking en innovatie te bevorderen bij bedrijven op het gebied van techniek en technologie ■ kennisuitwisseling te stimuleren tussen bedrijven onderling en tussen bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen ■ beroepsonderwijs en scholing beter aan te laten sluiten op de behoeften van de regionale arbeidsmarkt ■ het gezamenlijk gebruik van hoogwaardige technologische apparatuur te bevorderen. <p>De rol van het Technocentrum spitst zich - overeenkomstig de Kaderregeling Technocentra 2003 - toe op initiëren, monitoren, makelen en schakelen.</p> <p>Het Technocentrum Zuidoost-Nederland voert projecten uit die door het bestuur zijn vastgesteld. In het bestuur hebben zitting: Gilde Opleidingen, Koning Willem I, ROC de Leijgraaf, ROC Ter AA en ROC Eindhoven en twee vertegenwoordigers namens het bedrijfsleven.</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>In 2004-2005 wordt in de regio Zuidoost-Brabant, deels in nauwe samenwerking met het Programma Horizon, gewerkt aan 4 of 5 grote projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Techniekpromotie (van basisonderwijs tot met HBO) ■ Beroepskolom en Competentieontwikkelpunt ■ Knowhowsharing: het stimuleren van innovatie in bedrijven door samenwerking MBO, HBO en bedrijven ■ Incubator 3+, bevorderen van het ondernemerschap ■ Onderzoek naar techniekonderwijs, met als doel te komen tot betere afstemming tussen uitvoerders onderling enerzijds en uitvoerders en bedrijfsleven anderzijds. <p>Het investeringsprogramma Horizon is een strategisch actieplan van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE)⁴ voor de versterking van de economische structuur in de regio Zuidoost-Nederland op de middellange termijn. De versterking van de relatie bedrijfsleven - beroepskolom is één van de speerpunten.</p> <p>Na 1 januari 2005 houdt het Technocentrum op te bestaan. De opgebouwde samenwerking tussen genoemde actoren gaat in allerlei gedaanten zonder het Technocentrum door.</p>

⁴ De beschrijving staat op blz. 62

Contactgegevens

Dhr. S. Strous (Coördinator Technocentrum ZON) - ROC Eindhoven
Postadres Postbus 6101
5600 HC Eindhoven
Tel. 040 - 269 40 13
Mobiel 06 - 22485010
E-mail *shm.strous@roceindhoven.nl*

<i>Netwerk</i>	De SPOMM (Stichting Praktijkopleiding Metaal en Mechatronica)
<i>Categorie</i>	Techniek VMBO - MBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Een stichting met zo'n 30 deelnemende bedrijven in de sectoren metaal/mechatronica die zich richt op het instroom- en opleidingstraject van jonge mensen om te komen tot het gewenste vakmanschap op WEB-niveau 2/3. De SPOMM zet zich bovendien in om de regionale opleidingsmogelijkheden voor dit vakmanschap zowel kwantitatief als kwalitatief op het gewenste niveau te houden c.q. brengen.</p> <p>De Stichting heeft als doel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Gezamenlijke acquisitie en benutting van infrastructuur ■ Instroom vergroten vakopleidingen industrie ■ Vormgeving van opleidingen voor vakmanschap. <p>Een groot aantal ondernemingen in de regio heeft als toekomstig afnemer van diensten een convenant met de SPOMM getekend. De bedrijven rekenen zich tot de metaal- en/of mechatronica-sector.</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	<ul style="list-style-type: none"> ■ De SPOMM richt zich niet alleen op de ROC's maar onderhoudt ook nauwe contacten met alle VMBO-scholen in de regio. ■ VMBO doe-avonden. Tijdens deze avond maken VMBO'ers op praktische wijze kennis met metaal- en mechatronica beroepen.
<i>Contactgegevens</i>	<p>Dhr. W. Kemps (secretariaat) - SPOMM</p> <p>Postadres Postbus 4526 5601 EM Eindhoven</p> <p>Tel. 040 - 278 22 33 (algemeen) 040 - 278 27 05 (Philips)</p> <p>E-mail wim.kemps@philips.com</p>

<i>Netwerk</i>	Schildersvakcentrum
<i>Categorie</i>	Techniek VMBO - MBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Het Schildersvakcentrum is een samenwerking tussen het SPOS (Samenwerkingsverband Praktijkopleiding Schilderen), het ROC Eindhoven en het ROC Ter Aa.</p> <p>De partijen hebben het uiteindelijke doel om in de regio Zuid-Oost Brabant een integrale structuur voor de ontwikkeling en uitvoering van opleiding en scholing voor het schildersbedrijf en de afbouw- en beschermingstechniekbranche te ontwikkelen. Dit wil men bereiken door een schildersvakcentrum tot stand te brengen waar de betrokken partijen fysiek worden ondergebracht. Hierdoor worden facilitaire voorzieningen en deskundigheden samengebracht. Hiermee wordt niet alleen op een natuurlijke wijze de uitwisseling en verspreiding van kennis en vaardigheid bevorderd, maar ook de afstand tussen school en bedrijf structureel verkleind. Deze samenwerking is er op gericht de aantrekkelijkheid van het werken in de schilder- en afbouw/beschermingsbranche te bevorderen, de betrokken bedrijven meer mogelijkheden te bieden voor verdere ontwikkeling en adequate inzet van hun personeel en toekomstige werknemers in de bedrijfstak van meet af aan in de gelegenheid te stellen hun loopbaan op een verantwoorde en tegelijk aansprekende en succesvolle wijze vorm te geven.</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	Inmiddels is met de bouw van het schildersvakcentrum in Nuenen een begin gemaakt. Op 28 juni 2004 werd de eerste steen gelegd.
<i>Contactgegevens</i>	<p>Dhr. W.J. van de Sanden - SPOS</p> <p>Postadres Wethouder Ebbenlaan 133 5701 AH Helmond</p> <p>Tel. 0492 - 527 384</p> <p>E-mail schildersvakcentrum@hi.nl</p> <p>Website www.schildersopleiding.nl</p> <p>Dhr. J. Kolen (unit directeur) - ROC Eindhoven (School voor Afbouw & Afwerkingstechnieken)</p> <p>Postadres Ruysdaelbaan 7 5701 AH Helmond</p> <p>Tel. 040 - 292 96 96</p> <p>E-mail jac.kolen@roceindhoven.nl</p> <p>Dhr. Th. Verhoeven - ROC Ter Aa</p> <p>Postadres Postbus 490 5700 AL Helmond</p> <p>Tel. 0492-507900</p> <p>Mobiel 06 - 16572765</p> <p>E-mail t.verhoeven@roc-teraa.nl</p>

<i>Netwerk</i>	Bouwbranche Helmond/Peeland
<i>Categorie</i>	Beroepsopleidingen voor de bouw
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Het OpleidingsCentrum Bouw (OCB) en ROC Ter AA werken op de OCB-locatie te Mierlo samen in één accommodatie bij de uitvoering van de opleidingen voor de bouwbranche in de regio Helmond/Peeland.</p> <p>In het OpleidingsCentrum Bouw Mierlo werken het Samenwerkingsverband Bouwopleidingen Regio Helmond (SBRH) en de Stichting Praktijkopleidingen Betonbouw (SPBN) samen met ROC Ter AA ten behoeve van de opleiding en de (bij)scholing van (nieuwe) medewerkers voor de bouwbranche. Verder worden er ook opleidingen verzorgd op het gebied van dakbedekking en weg- en waterbouw.</p>
<i>Contactgegevens</i>	<p>Dhr. P.A.J.M. van Kessel - OCB Mierlo</p> <p>Adres Goorsedijk 6 5731 PC Mierlo</p> <p>Postadres Goorsedijk 6 5731 PC Mierlo</p> <p>Tel. 0492 - 66 22 09</p> <p>Dhr. G. Aarts - ROC Ter AA</p> <p>Postadres Keizerin Marialaan 2 702 NR Helmond</p> <p>Tel. 0492 - 50 79 00</p>

<i>Netwerk</i>	Installatietechniek
<i>Categorie</i>	Opleidingen Installatietechniek ROI en ROC Ter AA
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Het Opleidingencentrum Installatietechniek te Helmond is een samenwerkingsverband van ROI Brabant en ROI Zuid-Oost met ROC Ter AA.</p> <p>De regionale opleidingsbedrijven installatietechniek, aangesloten bij ROI Brabant en ROI Zuid-Oost zijn met ROC Ter AA in 2003 van start gegaan om in het gebouw aan de Keizerin Mariaalaan de opleidingen voor de Installatietechniek te verzorgen voor hun leerlingen uit de regio Helmond/Peelland.</p> <p>ROI's hebben leerlingen in loondienst die worden gedetacheerd naar de bij ROI aangesloten installatiebedrijven. Er zijn elf ROI's in Nederland.</p> <p>De samenwerking is gericht op:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ het gezamenlijk gebruik van een praktijkopleidingslocatie voor BBL (duaal) leerling-werknemers op niveau 1 en 2, met practicum mogelijkheden voor BOL (dagschool) leerlingen niveau 1, 2 en 3 ■ de uitvoering van diverse bijscholingscursussen behoort tot de samenwerking ■ de voorlichting en promotie aan leerlingen vmbo, ze te interesseren voor deze bedrijfstak.
<i>Contactgegevens</i>	<p>Dhr. C. van Nispen - ROI Brabant</p> <p>Postadres Ringbaan Zuid 305 5025 SZ Tilburg</p> <p>Tel. 013 - 543 20 55</p> <p>E-mail Cees@ROI-Brabant.nl</p> <p>Dhr. J. van Boxmeer - ROI Zuid-Oost</p> <p>Postadres Kasteel Hillenraedtstraat 1 6043 HA Roermond</p> <p>Tel. 0475 - 350303</p> <p>E-mail j.vanboxmeer@ROIzuidoost.nl</p> <p>Mw. M. Huisman - ROC Ter AA</p> <p>Postadres Keizerin Mariaalaan 2 5702 NR Helmond</p> <p>Tel. 0492 - 50 79 00</p> <p>E-mail m.huisman@roc-teraa.nl</p>

<i>Netwerk</i>	<p>Stageplein Zorg Regionaal Bureau Beroepspraktijkvorming (RBB) Regionaal overleg Zorg onderwijs (RZO)</p>
<i>Categorie</i>	<p>Zorg VMBO - MBO - HBO</p>
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Om het rendement van de zorgopleidingen te verhogen én leerlingen/studenten voor de zorgsector te behouden is een goede beroepspraktijkvorming (BPV) van groot belang. In overleg met zorgopleidingen, zorgorganisaties, OVDB en TSO is in 2001, in het kader van het BPVplus project, een plan van aanpak gemaakt om de aansluiting tussen vraag en aanbod van BPV-plaatsen te verbeteren en de regionale samenwerking en communicatie te versterken. Het project kent een uitloop in 2004, waarin extra en aanvullend aandacht besteed wordt aan activiteiten ten behoeve van verdere verankering en implementatie.</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>Uit het BPVplus project zijn een aantal initiatieven voortgevloeid: In 2002 is een Regionaal Bureau Beroepspraktijkvorming (RBB) ingericht, inmiddels Stageplein Zorg genaamd, dat is ondergebracht bij de School voor de Zorgsector, ROC Eindhoven. In augustus 2003 is gestart met de centrale planning van alle BPV-plaatsen van de BOL-opleidingen niveau 1 tot en met 5. Op termijn zullen instellingen ook een beroep kunnen doen op het RBB voor het regelen van de externe stages. Parallel aan de ontwikkeling van Stageplein Zorg is een gestructureerd overleg op strategisch niveau gestart: het Regionaal overleg Zorg Onderwijs (RZO). Het RZO houdt zich bezig met sectoroverstijgende opleidingsvraagstukken op strategisch niveau. In het RZO zijn de directies van alle zorgsectoren vertegenwoordigd. Vanuit het onderwijs nemen de directies deel van resp. de School voor de Zorgsector (ROC Eindhoven), Fontys Hogescholen Verpleegkunde (Eindhoven) en ROC ter AA, afdeling Zorg en Welzijn. Verder nemen ook de regionale vertegenwoordiger van de OVDB en de regiofunctionaris van TSO (sectorfonds Zorg, regio Zuidoost Brabant) aan het overleg deel.</p>
<i>Contactgegevens</i>	<p>Mw. Drs. C. Bödeker (directeur) - TSO-Agora</p> <p>Postadres Noord Brabantlaan 66 5652 LE Eindhoven</p> <p>Tel. 040 - 266 14 50</p> <p>E-mail c.bodeker@tso-agera.net</p> <p>Dhr. H. van Eekert (Coördinator stageplein Zorg) - ROC Eindhoven (School voor de Zorgsector)</p> <p>Postadres Karel Martelweg 2 5616 JJ Eindhoven</p> <p>Tel. 040 - 2695680</p> <p>E-mail hlc.vaneekert@roceindhoven.nl</p>

Dhr. B. Janssen (coördinator Zorg) - ROC Ter AA afdeling Zorg & Welzijn

Adres Nieuwveld 59
5702 HW Helmond

Postadres Postbus 490
5700 AL Helmond

Tel. 0492 - 507900

E-mail *b.janssen@roc-teraa.nl*

<i>Netwerk</i>	Project VMBO
<i>Categorie</i>	Zorg en Welzijn VMBO - MBO
<i>Korte omschrijving</i>	<p>Het project VMBO heeft als doel de aansluiting tussen VMBO-onderwijs en de zorgsector in de regio Zuidoost-Brabant te bevorderen. Het VMBO is gestart met leerwerktrajecten voor leerlingen uit de BasisBeroepsgerichte Leerweg (BBL). Leerlingen leren tijdens het 3e en 4e leerjaar 40% van de lestijd buitenschools in een beroepsvoorbereidende stage. Ook in andere leerwegen van het VMBO zal waarschijnlijk een praktijkcomponent worden opgenomen, aangezien ook daar behoefte is aan leren in de praktijk. Op dit moment stroomt 60% van de basisschoolleerlingen door naar het VMBO-onderwijs. Voor de zorgsector is het van belang een deel van deze leerlingen naar zich toe te trekken om instroom in de huidige en te verwachten vacatures op niveau 1 en 2 te realiseren.</p> <p>Het VMBO-project sluit aan bij het BPVplus project. Het wordt in nauw overleg met de ROC's en de VMBO's in de regio en de OVDB georganiseerd. Daarnaast vindt afstemming plaats met de VMBO-projecten van TSO Midden-Brabant en het Samenwerkingsverband SAG-wb in West-Brabant. De Provincie Noord-Brabant heeft financiële middelen beschikbaar gesteld voor de duur van twee jaar, zodat alle drie de regio's voor de duur van een jaar een extra functionaris konden aanstellen voor de uitvoering van dit project.</p>
<i>Activiteiten/projecten</i>	<p>In het voorjaar van 2003 is in overleg met de betrokken partijen een werkplan gemaakt om alle betrokkenen over het VMBO-project te informeren; kennis en informatie uit te wisselen tussen VMBO-scholen en zorginstellingen m.b.t.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ VMBO ■ VMBO-LWT ■ werkvelden in de zorgsector ■ beroepen in de zorgsector ■ opleidingen voor de zorgsector ■ het opzetten en inzetten van promotieteams, waarbij medewerkers uit de zorg gastlessen verzorgen op VMBO-scholen ■ het voorbereiden van werk- en praktijkbegeleiders op het begeleiden van VMBO-leerlingen en VMBO-LWT-leerlingen en eventueel het (mede) aanbieden van scholing ■ deelnemen aan overleggen van VMBO - MBO ■ samenwerkingsmogelijkheden VMBO-scholen en zorginstellingen onderzoeken, promoten, opzetten en begeleiden ■ het organiseren van een goede aansluiting van vraag- en aanbod van stageplaatsen ■ een regionaal gestructureerd overleg tussen VMBO-onderwijs en de zorgsector.

Contactgegevens

Mw. A. van der Vleuten (Projectleider VMBO) - TSO-Agora
Postadres Noord Brabantlaan 66
5652 LE Eindhoven
Tel. 040 - 266 14 50
E-mail tso-agera@brabantzorg.net of ans.vandervleuten@tso-agera.net

Noten

¹ Fontys Hogescholen ondersteunt vanuit verschillende onderdelen de versterking van de beroepskolom. Zo vervult het Fontys Aansluitingscentrum, vaak afgekort tot FAC, op centraal niveau een adviserende en ondersteunende rol bij de verbetering van de aansluiting van de Fontys hbo-opleidingen op de vooropleidingen in vo en bve. Zie voor meer informatie: www.fontys.nl/facilitairbedrijf/onderwijs/aansluitingszaken.39324.htm.

Op decentraal niveau zijn de 40 instituten van Fontys op diverse manieren actief in de beroepskolom. Specifieke activiteiten worden verricht door het Fontys Platform Beroepsdidactiek (zie netwerk 12). Ook is er Het Fontys VMBO Centrum dat alle vmbo-expertise bundelt en één loket vormt waar alle VMBO-scholen met hun vragen terecht kunnen: www.fontys.nl/vmbocentrum/. Het Fontys Centrum Metaal vervult een bemiddelende rol bij het toekennen van projecten in kader van de Regionale Kaderregeling Impulsprogramma VMBO. Tenslotte is er het Fontys VMBO team dat scholen op maat ondersteunt bij de vormgeving van vernieuwing van het vmbo (o.a. vaardigheidsgericht onderwijs in de basisvorming en bovenbouw vmbo, invoeren gemoduleerd onderwijs in de bovenbouw, nieuwe leerwegen, leerwegondersteunend onderwijs, intrasectorale programma's, leren leren (KAG - AL).

² In het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE) werken de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant samen op die terreinen, die een regionale aanpak vragen. Dat zijn ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, verkeer en vervoer, recreatie en toerisme, milieu en afvalverwijdering, sociaal-economische zaken en arbeidsvoorziening, gezondheidszorg, maatschappelijke zorg en welzijn, onderwijs, cultuur en Streekarchief. Voor de uitvoering van taken kent het SRE drie diensten: dienst Ruimte Economie Zorg, Milieudienst Regio Eindhoven en Regionaal Historisch Centrum Eindhoven.

³ Het Fontys VMBO Centrum bundelt alle expertise en vormt als het ware één loket waar VMBO-scholen met al hun vragen terecht kunnen: www.fontys.nl/VMBOcentrum/

⁴ In het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE) werken de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant samen op die terreinen, die een regionale aanpak vragen. Dat zijn ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, verkeer en vervoer, recreatie en toerisme, milieu en afvalverwijdering, sociaal-economische zaken en arbeidsvoorziening, gezondheidszorg, maatschappelijke zorg en welzijn, onderwijs, cultuur en Streekarchief. Voor de uitvoering van taken kent het SRE drie diensten: dienst Ruimte Economie Zorg, Milieudienst Regio Eindhoven en Regionaal Historisch Centrum Eindhoven.

3. Contactgegevens sleutelfiguren

Netwerk Netwerk Impuls en beroepskolom ROC Eindhoven
Naam Mw. M. Bekkers
Functie Directeur projecten Onderwijs
Organisatie ROC Eindhoven
Tel. 040 - 269 40 03
E-mail mhm.bekkers@roceindhoven.nl

Naam dhr. J. Heesterbeek
Functie coördinator Impuls en Beroepskolom
Organisatie ROC Eindhoven
Tel. 040 - 269 40 03
E-mail jack.heesterbeek@roceindhoven.nl

Netwerk Doorlopende leerlijnen ROC Ter AA
Naam Dhr. H. Somers
Functie
Organisatie ROC Ter AA
Tel. 0492 - 507900
E-mail h.somers@roc-teraa.nl

Naam Mw. N. Baars
Functie
Organisatie ROC Ter AA
Tel. 0492 - 507900
E-mail n.baars@roc-teraa.nl

Netwerk Stichting VMBO Zuidoost-Brabant
Naam Dhr. W. Peters
Functie Voorzitter
Organisatie Stichting VMBO Zuid Oost Brabant
Tel. 0413 - 480 816
E-mail w.peters@freeler.nl

Netwerk Regionaal Arrangement Eindhoven
Naam Dhr. M. Stoker
Functie
Organisatie Stedelijk College Eindhoven
Tel. 040 - 264 53 64
E-mail dir@scehv.iae.nl

<i>Netwerk</i>	Regionaal Arrangement Kempen
<i>Naam</i>	dhr. J. Bosch
<i>Functie</i>	Sector directeur
<i>Organisatie</i>	Pius X
<i>Tel.</i>	0497 - 361 261
<i>E-mail</i>	j.bosch@piusx-college.nl
<i>Netwerk</i>	Regionaal Samenwerkingsverband VO Eindhoven-Kempenland
<i>Naam</i>	dhr. J. Edelhauser
<i>Functie</i>	Coördinator
<i>Organisatie</i>	RSV-VO
<i>Tel.</i>	040 - 291 14 49
<i>E-mail</i>	j.edelhauser@rsv-vo.nl
<i>Netwerk</i>	Samenwerkingsverband VO/SVO Helmond e.o. Netwerk VMBO-MBO
<i>Naam</i>	dhr. C. Dahmen
<i>Functie</i>	Coördinator
<i>Organisatie</i>	ROC Ter AA
<i>Tel.</i>	0492 - 507 900 / 0492 - 587 711 (gemeente Helmond)
<i>E-mail</i>	c.dahmen@roc-teraa.nl of c.dahmen@helmond.nl
<i>Netwerk</i>	Fontys aansluitingsnetwerk MBO-HBO
<i>Naam</i>	Dhr. P. van der Plas
<i>Functie</i>	Programmamanager Beroepskolom
<i>Organisatie</i>	Fontys Hogescholen
<i>Tel.</i>	0877 878 596 / 06 5024 2132
<i>E-mail</i>	p.vanderplas@fontys.nl
<i>Netwerk</i>	Fontys aansluitingsnetwerk MBO-HBO, Spw-sph
<i>Naam</i>	mw. S. Nieuwenhuis
<i>Functie</i>	directie SPH
<i>Organisatie</i>	Fontys Hogeschool
<i>Tel.</i>	0877 878 596
<i>E-mail</i>	s.nieuwenhuis@fontys.nl
<i>Netwerk</i>	Fontys aansluitingsnetwerk MBO-HBO, Economie
<i>Naam</i>	dhr. J. Kals
<i>Functie</i>	contactpersoon aansluiting
<i>Organisatie</i>	Fontys Hogeschool
<i>Tel.</i>	0877 878 596
<i>E-mail</i>	j.kals@fontys.nl

<i>Netwerk</i>	Fontys aansluitingsnetwerk MBO-HBO, HLO-MLO
<i>Naam</i>	dhr. T. Marée
<i>Functie</i>	docent TNW
<i>Organisatie</i>	Fontys Hogeschool
<i>Tel.</i>	0877 - 878 596
<i>E-mail</i>	<i>t.maree@fontys.nl</i>
<i>Netwerk</i>	Fontys aansluitingsnetwerk MBO-HBO, Elektrotechniek
<i>Naam</i>	Dhr. W. Verkerk
<i>Functie</i>	contactpersoon aansluiting
<i>Organisatie</i>	Fontys Hogeschool
<i>Tel.</i>	0877 - 878 596
<i>E-mail</i>	<i>w.verkerk@fontys.nl</i>
<i>Netwerk</i>	Fontys aansluitingsnetwerk MBO-HBO, PTH
<i>Naam</i>	Dhr. J. Vonk
<i>Functie</i>	directie PTH
<i>Organisatie</i>	Fontys Hogeschool
<i>Tel.</i>	0877 - 878 596
<i>E-mail</i>	<i>j.vonk@fontys.nl</i>
<i>Netwerk</i>	Fontys aansluitingsnetwerk MBO-HBO, Pabo - ROC Eindhoven
<i>Naam</i>	Dhr. W. Verouden
<i>Functie</i>	contactpersoon aansluiting
<i>Organisatie</i>	Fontys Hogeschool
<i>Tel.</i>	0877 - 878 596
<i>E-mail</i>	<i>w.verouden@fontys.nl</i>
<i>Netwerk</i>	MKB Leerbanen
<i>Naam</i>	dhr. H.J. Bekkema
<i>Functie</i>	Regionaal secretaris
<i>Organisatie</i>	MKB Oost Brabant
<i>Tel.</i>	073 - 612 24 26
<i>E-mail</i>	<i>bekkema@mkb.nl</i> of I. de Bruijn: <i>zuid@mkb.nl</i>
<i>Netwerk</i>	VMBO Platform Zuid Nederland
<i>Naam</i>	Dhr. G. van de Wende
<i>Functie</i>	Voorzitter
<i>Organisatie</i>	Bureau educatie/onderwijs Provincie Noord-Brabant
<i>Tel.</i>	073 - 681 28 12 of: 073 - 681 22 10 (rechtstr. Afd.)
<i>E-mail</i>	<i>gvdwende@brabant.nl</i>

<i>Netwerk</i>	Regionaal Platform Arbeidsmarkt Zuidoost Brabant
<i>Naam</i>	dhr. P. van Leeuwen
<i>Functie</i>	Secretariaat
<i>Organisatie</i>	RPA
<i>Tel.</i>	040 - 259 45 96 / 06 20399760
<i>E-mail</i>	<i>p.vanleeuwen@rez.sre.nl</i>
<i>Netwerk</i>	Kerngroep Onderwijs-Arbeid (KOA)
<i>Naam</i>	dhr. H. Timmermans
<i>Functie</i>	Voorzitter KOA
<i>Organisatie</i>	Kerngroep Onderwijs Arbeid
<i>Tel.</i>	073 - 528 00 30
<i>E-mail</i>	<i>htimm@tasc-management.com</i>
<i>Netwerk</i>	Kenniskring Fontys Platform beroepsdidactiek
<i>Naam</i>	dhr. J.M.M. van der Sanden
<i>Functie</i>	Lector didactiek van het onderwijs
<i>Organisatie</i>	Fontys Pedagogisch Technische Hogeschool Eindhoven
<i>Tel.</i>	0877 - 874898
<i>E-mail</i>	<i>j.vandersanden@fontys.nl</i>
<i>Netwerk</i>	Technocentrum Zuidoost-Nederland
<i>Naam</i>	Dhr. S. Strous
<i>Functie</i>	Coördinator Technocentrum ZON
<i>Organisatie</i>	ROC Eindhoven
<i>Tel.</i>	040 - 269 40 13
<i>E-mail</i>	<i>shm.strous@roceindhoven.nl</i>
<i>Netwerk</i>	De SPOMM (Stichting PraktijkOpleiding Metaal en Mechatronica)
<i>Naam</i>	Dhr. W. Kemps
<i>Functie</i>	Bestuurslid
<i>Organisatie</i>	SPOMM (Stichting PraktijkOpleiding Metaal en Mechatronica)
<i>Tel.</i>	040 - 278 22 33 of 040 - 278 27 05
<i>E-mail</i>	<i>wim.kemps@philips.com</i>
<i>Netwerk</i>	Convenant Schildersvakcentrum SPOS
<i>Naam</i>	Dhr. W.J. van de Sanden
<i>Functie</i>	
<i>Organisatie</i>	SPOS
<i>Tel.</i>	0492 - 527 384
<i>E-mail</i>	<i>schildersvakcentrum@hi.nl</i>

<i>Naam</i>	dhr. J. Kolen
<i>Functie</i>	Unit directeur
<i>Organisatie</i>	ROC Eindhoven
<i>Tel.</i>	040 - 292 96 96
<i>E-mail</i>	jac.kolen@roceindhoven.nl
<i>Naam</i>	dhr. T. Verhoeven
<i>Functie</i>	
<i>Organisatie</i>	ROC Ter AA
<i>Tel.</i>	0492 - 507900
<i>E-mail</i>	t.verhoeven@roc-teraa.nl
<i>Netwerk</i>	Stageplein Zorg en RSO
<i>Naam</i>	Dhr. H. van Eekert
<i>Functie</i>	Coördinator Stageplein Zorg
<i>Organisatie</i>	ROC Eindhoven
<i>Tel.</i>	040 - 2695680
<i>E-mail</i>	hlc.vaneekert@roceindhoven.nl
<i>Naam</i>	dhr. B. Janssen
<i>Functie</i>	
<i>Organisatie</i>	ROC Ter AA
<i>Tel.</i>	0492 - 507900
<i>E-mail</i>	b.janssen@roc-teraa.nl
<i>Netwerk</i>	VMBO-project, TSO Zuid-Oost Brabant
<i>Naam</i>	mw. A. van der Vleuten
<i>Functie</i>	Projectleider VMBO-project
<i>Organisatie</i>	TSO-Agora
<i>Tel.</i>	040 - 266 14 50
<i>E-mail</i>	ans.vandervleuten@tso-agera.net
<i>Netwerk</i>	Opleidingencentrum Bouwtechniek Mierlo
<i>Naam</i>	G. Aarts, ROC Ter AA
<i>Functie</i>	
<i>Organisatie</i>	ROC Ter AA
<i>Tel.</i>	0492 - 507900
<i>E-mail</i>	g.aarts@roc-teraa.nl

Netwerk Opleidingencentrum Installatietechniek
Naam M. Huisman
Functie
Organisatie ROC Ter AA
Tel. 0492 - 507900
E-mail m.huisman@roc-teraa.nl

Netwerk expert - niet verbonden aan een netwerk
Naam dhr. Th. van Hattum (i.p.v. mw. M. Rikze)
Functie Beleidsadviseur
Organisatie Kamer van Koophandel Oost-Brabant
Tel. 040 - 232 39 36
E-mail thattum@eindhoven.kvk.nl

Netwerk expert - niet verbonden aan een netwerk
Naam mw. R. van der Meulen
Functie Netwerkkondersteuner
Organisatie Landelijk initiatief Leerlingenzorg in het VMBO en Praktijkonderwijs
Tel. 06 5169 0992
E-mail rita.vandermeulen@wxs.nl

Colofon

Uitgave

Onderzoek

Vormgeving

Datum

Het Platform Beroepsonderwijs

Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt

Crasborn Grafisch Ontwerpers bno

Januari 2005

Breullaan 1
3971 NG Driebergen

T 030 691 91 90
F 030 697 74 70

E info@hpbo.nl
I www.hpbo.nl

**Het Platform
Beroepsonderwijs**